

Campusutvikling NTNU

**Rapport fra arbeidsgruppe C:
Kunst, arkitektur, musikk og museum**

13. oktober 2006

CAMPUSUTVIKLING NTNU

Innholdsfortegnelse

Forord

Sammendrag og anbefalinger

<u>1</u>	<u>INNLEDNING - ARBEIDSGRUPPENS PERSPEKTIVER PÅ CAMPUSUTVIKLING</u>	9
<u>2</u>	<u>KVALITATIVE KRAV TIL NTNU FRAM MOT 2026</u>	10
<u>2.1</u>	<u>Utdanning</u>	10
<u>2.2</u>	<u>Forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid</u>	11
<u>2.3</u>	<u>Tverrfaglighet</u>	13
<u>2.4</u>	<u>Formidling og samfunnsdialog</u>	14
<u>2.5</u>	<u>Samhandling og samspill mellom NTNU og byen</u>	16
<u>2.5.1</u>	<u>Det byintegreerte universitet</u>	17
<u>2.5.2</u>	<u>Hvilke konsekvenser får dette for forslag til campusutviklingstiltak?</u>	19
<u>2.5.3</u>	<u>Trondheim som universitetsby</u>	19
<u>3</u>	<u>STATUS I DAG</u>	20
<u>3.1</u>	<u>Institutt for musikk (IM, HF)</u>	20
<u>3.2</u>	<u>Fakultet for arkitektur og billedkunst (AB)</u>	20
<u>3.3</u>	<u>Vitenskapsmuseet (VM)</u>	23
<u>3.4</u>	<u>Ringve</u>	23
<u>4</u>	<u>HVOR VIL VI I '26? FREMTIDSUTSIKTER - SCENARIER</u>	25
<u>4.1</u>	<u>Demografi og studietilbøvelighet</u>	25
<u>4.2</u>	<u>Samfunnsutvikling og trender i arbeidsmarkedet</u>	26
<u>4.3</u>	<u>Allmenne krav til arealer, infrastruktur og bygninger</u>	27
<u>4.4</u>	<u>Institutt for musikk (IM, HF)</u>	29
<u>4.5</u>	<u>Fakultet for arkitektur og billedkunst (AB)</u>	30
<u>4.6</u>	<u>Vitenskapsmuseet (VM)</u>	32
<u>4.7</u>	<u>Ringve</u>	33
<u>4.8</u>	<u>Utvikling av NTNU-intensive byområder utenfor hovedcampusene</u>	34

<u>4.9</u>	<u>Øvrige sentrumsnære NTNU-virksomheter</u>	35
5	<u>KONKLUSJONER OG PRIORITERINGER</u>	37
<u>5.1</u>	<u>CAMPUSUTVIKLINGSTILTAK</u>	37
<u>5.2</u>	<u>Prioriteringer</u>	38
<u>5.3</u>	<u>Prosessen videre</u>	39

Forord

Denne utredningen inngår som en del av arbeidet med utviklingen av NTNU etter dagens tocampusmodell slik det ble vedtatt av NTNUs styre 10.05.05 (s-skak 27/06).

Utviklingen av NTNU baseres på målet om å bli internasjonalt fremragende i 2020. Vi har da tatt utgangspunkt i en videre utvikling av de to hovedcampusene Gløshaugen og Dragvoll, samt en videreutvikling av binære universitetsaktiviteter i Trondheim.

For å fremskaffe en samlet behovoversikt for NTNU ble vår arbeidsgruppe C representert ved kunstfag, musikk, museet og Ringve – som skal arbeide hovedsakelig med disse fagene som i dag er utenfor eller delvis utenfor hovedcampusene.

Mandatet for arbeidet ble diskutert i dekanmøte 14.08.2006, og oppdraget ble gitt en tidsfrist for en delleveranse 20.09.2006 og endelig frist for utredningen ble satt til 10.10.2006.

Arbeidsgruppen har bestått av representanter fra forskjellige enheter og miljø både innenfor og utenfor NTNU. Dette har gjort utvalgets arbeid både spennende og inspirerende, men samtidig måtte arbeidsgruppen bruke en vesentlig tid til å kartlegge og forstå både status i dag og behov fremover relatert til perspektiv for campusutvikling ved NTNU. Utredningen inneholder derfor en omfattende vurdering og diskusjon av hvilke kvalitative krav en må stille til universitetet fram mot 2026, for å vurdere alternative vekstscenarier for våre fagområder og behov for campusutviklingstiltak. Utredningsarbeidet har vært en iterativ prosess, der kartleggingen, drøftingen og analyser har skjedd parallelt med strukturering og utarbeidelse av rapporten.

Vi har i samråd med prosjektledelsen for NTNUs campusutredning utredet spesielt det som er knyttet til NTNUs rolle og oppgave knyttet til tverrfaglighet, formidling og samfunnsdialog og samhandling og samspill mellom NTNU og byen.

Vi har lagt vekt på de kvalitative krav til videre campusutvikling for NTNU og de spesifikke forslagene til campusutviklingsprosjekt som foreslås må derfor utredes videre.

1. Våre forslag er basert på begrensede analyser, og det kan bygge på feilaktig forutsetninger og faktafeil
2. Anbefalingene er heller ikke skikkelig forankret gjennom medvirkning på institutt og fakultetsnivå. Det har ikke vært tid til en skikkelig medvirkningsprosess. Dette må ivaretas videre.

Det har vært et inspirerende arbeid, selv om vi gjerne skulle hatt mer tid sett i lys av at dette er kjernesporsmål for å nå målet om et internasjonalt fremragende NTNU i 2020.

Sammendrag og anbefalinger

Arbeidsgruppen har med utgangspunkt i mandatet funnet det riktig å beskrive hva som ligger til grunn for utredningsarbeidet med NTNUs og fakultetenes strategiprosesser og gjeldende strategiplan: KKK. Gruppen har valgt å rette søkelys på områdene: utdanning, forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid, tverrfaglighet, formidling – samfunnsdialog og samhandling med byen i relasjon til NTNUs samfunnsmessige ansvar og faglige utvikling.

Gruppen har hatt som mandat å se på behov og muligheter for aktiviteter som ligger helt eller delvis utenfor hovedcampusene Dragvoll og Gløshaugen, og gruppen representerer aktiviteter og funksjoner som ligger innenfor og utenfor NTNU. Arbeidsgruppen har bestått av personer fra Fakultet for arkitektur og billedkunst, Institutt for musikk, Vitenskapsmuseet og Ringve.

Fagområdene kunst, arkitektur, musikk og museum utgjør en sentral del av NTNU som et tverrfaglig breddeuniversitet, og representerer de viktige enhetene ved NTNU innen skapende kreativ virksomhet, tverrfaglige aktiviteter, formidling og samhandling med byen.

Arbeidsgruppen ser det som viktig at en rekke av disse aktivitetene og enhetene blir liggende bynært slik at de representerer NTNU som et bynært og samfunnsmessig åpent universitet, der en skaper møteplasser og arenaer for interaksjon mellom utdanning, forskning og samfunnet med enkeltpersoner og grupper i en sosial og kulturell sammenheng. NTNU bør utvikles slik at det i tillegg til sine to bastioner: Dragvoll og Gløshaugen, samtidig omfatter flere viktige byintegreerte aktiviteter.

Som grunnlag for våre forslag og prioriteringer for campusutviklingstiltak ligger følgende:

Studentvekst - 2026

- Alt I: Demografisk vekst (11%) eller lavere, dreining mot større andel studenter på masternivå. Fra 60 / 40 til 50 / 50.
- Alt II: Inntil 30 % vekst. Økning på masternivå basert på allerede iverksatte tverrfaglige masterstudium (Fysisk planlegging og Eiendomsutvikling og -forvaltning) og nye internasjonale MA og joint degrees.

Alternativ II er basis for våre forslag til campusutviklingstiltak.

Rombehov: areal og kvaliteter

- Musikk har i dag lokaler både ved Dragvoll og i leide lokaler i Olavskvartalet med tilknyttede lokaler. Lokalene er ikke tilfredsstillende teknisk og funksjonelt som læringsareal, og fagmiljøer ønsker en samling av aktivitetene nær byen. I dag disponerer de samlet ca. 6000m² fordelt mellom Olavskvartalet / Dragvoll, men de ser behov for opp mot 10 000m².
- Arkitektur har ikke tilfredsstillende lokaler i dag for den undervisningsformen vi bruker, og det læringsmiljøet vi ser behovet for å utvikle mot 2026. Fakultetet har i dag for lite arealer til igangsatte tverrfaglige 2-årige masterprogram, og mangler arealer for en studentvekst på inntil 30 % ved utvikling av masterprogrammene. Fakultetet disponerer med kontorer og studios samlet ca. 9500m² (eks fellesarealer) fordelt i S1 og mellombygget i sentralbyggkomplekset.
- KiT – Kunstakademiet i Trondheim med studieprogrammene i BA og MA i billedkunst har i dag gode lokaler i Industribygget i Innherredsveien. KiT har behov robuste arealer med stor takhøyde (store volum) for studio for studenter og ansatte.

Det tidligere industribygget har disse kvalitetene som gir basis for en skapende og kreativ miljø. KiT disponerer i dag ca. 6000m². Eksisterende leiekontrakt løper til 2012.

- Vitenskapsmuseet (VM) er lokalisert sentralt på Kalvskinnet, en lokalisering som er ideell mht til nærheten til byen, publikum og andre kulturinstitusjoner. Museet råder i dag over arealer og bygningsmasse som i alt vesentlig vil kunne romme museets fremtidige ekspansjonsbehov gjennom ombygging og tilbygg. VM har behov for større utstillingslokaler og nye lokaler for basisutstillinger.
- Ringve har ingen planer om å fysisk flytte gjenstandssamlingen eller aktiviteten fra det nåværende området i framtiden.

Anbefalinger

NTNU bør videreutvikle samhandling og samspill med byen med *to hovedarenaer* for kultur- og kunnskapsformidling:

- Området Solsiden / Nedre Elvehavn som en arena for kunstfaglige aktiviteter, utstillinger, events og annen kulturformidling
- Området Kalvskinnet som et senter for kunnskapsbaserte opplevelser og formidling av teknologi, natur- og kulturhistorisk forskning

Arbeidsgruppen foreslår følgende prioriterte tiltak innen en tidsramme på inntil 10 år.

1. Utvikling og realisering av ”Prosjekt KAM – Kunst, arkitektur og musikk”
”Prosjekt KAM – Kunst, arkitektur og musikk” er et forslag om å videreutvikle NTNUs samhandling med byen gjennom samlokalisering av våre kunstfaglige utdanninger i eller i nærheten av Midtbyen.
2. Utvikling og realisering av ”Prosjekt nye VM”.
En styrking av VMs miljøforskningsprofil, den allmennrettede forskningsformidlingen, nærheten til publikum, offentlighet, andre kulturinstitusjoner og samhandlingsmulighetene med byen.

Relokalisering slik det skisseres vil frigi arealer både ved Dragvoll og på Gløshaugen. Forslaget må derfor vurderes opp mot de campusutviklings tiltak for Dragvoll og Gløshaugen. Forslagene må også sees i sammenheng med planene for et læringscenter og planene for Innovation Village og Tverrfaglighetens hus.

Mandat for arbeidet

Styret vedtok 10.05.06 en videre utvikling av NTNU etter dagens tocampusmodell i S-sak 27/06 "NTNU 2020/HiST 2020 - eventuell samlokalisering. Valg av campusløsning for NTNU."

Med utgangspunkt i NTNUs og fakultetenes overordnede strategier og i infrastrukturbehov, ønskes vurderinger av følgende 9 problemstillinger:

1. Hva er antatt/forventet/ønskelig studentvekst for NTNU totalt sett de neste 20 år (2026)?

Følgende punkter bør vurderes på et aggregert nivå over den enkelte disiplin. Sekretariatet vil bistå med statistikker og data for dagens situasjon.

- a. Demografi
- b. Studietilbøyelighet
- c. Trender i arbeidsmarkedet
- d. NTNUs rolle nasjonalt
- e. Internasjonal rekruttering på de fagområder der NTNU har spesielle forutsetninger

Til hjelp i arbeidet og som eksempel er det vedlagt ett scenario for fremtidig vekst. Gjør en vurdering av parametrene og foreslå eventuelt et eller flere egne scenarier med begrunnede parametere.

Eksempelscenario – Moderat økning i studentvekst – mulige forutsetninger

- Demografisk endring mot 2006-2026 – gjennomsnitt 11% vekst
- Økt studietilbøyelighet slik at det blir en økning på 20% av antall produserte studiepoeng totalt for NTNU
- Endring i forholdet Ba/Ms til 65/35 HF og SV, 63/37 for siv. ing. 65/35 for realfag
- Samme nivå på etter- og videreutdanning som i 2006
- Økning i produserte PhD med 75%
- Økningen finansieres halvparten gjennom resultatdel og halvparten gjennom fullfinansiering av studieplasser

Sekretariatet vil sørge for beregning av antall studenter, kostnadskonsekvenser, arealbehov.

2. Behov for nye læringsarealer mot 2020, inkludert behov for restrukturering av eksisterende studentarealer ved endret bruk av teknologi og læringsmetoder.
3. Planlagt/antatt vekst innenfor forskning og nyskaping, inkludert eksternfinansiert virksomhet, med utgangspunkt i fakultetenes strategiplaner. Beskriv i store trekk hvilke fagområder som vokser/krymper mot 2020 og tilhørende behov for restrukturering/ombygging/opprustning/nybygging av arealer og infrastruktur til forskning og nyskaping.
4. Tverrfaglighet: Hvordan kan NTNU legge til rette for studenter som vil ta fag som undervises ved en annen campus enn ens egen hovedcampus og for forskning mellom etablerte disipliner/enheter?
5. Behov for nye samhandlingsarenaer og bedre tilrettelegging for randsonesvirksomhet (eks: bibliotek/læringscenter, Tverrfaglighetens Hus, forskningspark, inkubatorvirksomhet, Innovation Village, forskerhotell, konferansefasiliteter, formidlingsarealer, møteplasser mellom NTNU og næringsliv, med mer). Gi en prioritering av eventuelle nye tiltak.
6. Behov for relokalisering og/eller samling av faggrupper/funksjoner som innebærer flytting mellom campusene.
7. Samarbeid med HiST
 - Er det aktuelt med sambruk av arealer utover det som er tilfelle i dag på Øya når HiST samlokaliseres nær Gløshaugen/Øya (undervisningslaboratorier, læringscenter, studentsosiale tilbud, mm)?
 - Bør arbeidsfordelingen mellom NTNU og HiST (og andre høyskoler) endres mot 2020?
8. Ønsket servicetilbud på/nær campus for studenter og ansatte mot 2020
9. Transporttilbud mellom campusene

Gruppene bes foreslå konkrete, prioriterte tiltak innenfor en tidshorisont på 8-10 år gitt at NTNU har et internhusleiesystem der midler til drift av bygninger har alternativ anvendelse til andre formål.

Inge Fottland, Lise T. Sagdahl m.fl. vil stå til disposisjon som sekretariat for arbeidsgruppene. Fristen for oppdraget er 20.09.06

Utvalgets sammensetning og beskrivelse av arbeidsprosess

Arbeidsgruppen har vært ledet av Tore I. Haugen, og består av følgende personer fra fagmiljøenes ledergrupper:

- Tore I. Haugen (dekanus, AB)
- Fredrik Shetelig (prodekanus, AB)
- Gunnar Parelius (fakultetsdirektør, AB)
- Anne Karin Furunes (professor, KiT)
- Magnar Breivik (instituttleder, Institutt for musikk)
- Erik Hagtun (kontorsjef, Institutt for musikk)
- Axel Christophersen (museumsdirektør, VM)
- Sissel Guttormsen (konservator, Ringve)
- Sille Storihle (student, AB KiT)
- Ørjan Nyheim (student, AB, arkitekt)

Sekretariat har vært Inge Fottland og Anne Reinton.

Arbeidsgruppen har hatt sju samlinger og fordelt oppgaver på personer i gruppen og sekretariatet mellom samlingene.

Utredningen er begrenset av den korte tiden som er gitt.

1 INNLEDNING - ARBEIDSGRUPPENS PERSPEKTIVER PÅ CAMPUSUTVIKLING

Gruppen har basert sine diskusjoner på en registrering og diskusjon av hva vi ser som viktige utviklingstrekk, utfordringer og muligheter for våre fagområder fram mot 2026.

Arbeidsgruppen har lagt særlig vekt på de kvalitative krav til videre campusutvikling for NTNU. På bakgrunn av dette har vi sett på hvordan vi innenfor våre fagområder kan bidra til at vi:

- Innenfor eget fagfelt ivaretar NTNUs krav om faglig utvikling, samfunnsansvar og dialog.
- Hvordan denne virksomheten kan bidra til å profilere NTNU som helhet
- Hvordan vi gjennom dette kan bidra til å styrke tverrfaglighet, formidling og dialog i samarbeid med andre fagområder innenfor og utenfor NTNU.

Innenfor våre fagområder er det slik at disse forholdene medfører krav til utforming av enkeltareal, deres struktur og lokalisering. Og gjennom dette til hvilken campusutvikling som er ønskelig innenfor våre fagområder. Vi har derfor sett på ulike arealmessige og kvalitative krav som springer ut fra

- Utdanning
- Forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid
- Tverrfaglighet
- Formidling – samfunnsdialog
- Samhandling med byen

I den grad vi mener å kunne se generelle utviklingstrekk gir vi også noen anbefalinger på hvordan øvrige fagmiljø ved NTNU på samme grunnlag kan ta i bruk utbyggings/bygningsstruktur og lokalisering som kvalitetsfremmende og profilerende tiltak. Dette er ikke basert på noen total gjennomgang av NTNUs virksomhet, men basert på at vi ser likhetstrekk mellom egne og andres behov.

Vi har lagt vekt på hvordan dette på bred basis må danne underlag for NTNUs beslutninger om Campusutvikling

2 KVALITATIVE KRAV TIL NTNU FRAM MOT 2026

Konkurransen om de gode studentene vil uten tvil være en av hovedutfordringene for NTNU i årene som kommer, for uten de gode studenter kommer heller ikke køen av fremragende forskerspirer til å bli særlig lang. Da har NTNU et dårlig utgangspunkt for å nå sine langsiktige mål. Hvordan lokker man ”Den gode student”, ”Den fremragende forsker” og ”Den nyskapende kunstner” til NTNU? Interessante og grenseoverskridende studietilbud, gode studieordninger, dyktige pedagoger, sterke, internasjonale forskerteam samt ressurser til avansert forskning er faktorer som selvfølgelig må være til stede.

Men kampen om fremtidens hjernetrust står og faller ikke med dette alene: Fysiske fasiliteter, studentmiljø og et rikt kulturtilbud i og utenfor campus kommer i fremtiden til å spille mer enn en marginal rolle. I land som f. eks USA, Australia, Kina, Japan og Korea blir slike forhold tillagt stor verdi som virkemiddel til å trekke til seg de beste forskerne og studentene, i neste omgang for å optimalisere arbeidsmiljøet og livskvaliteten for de samme gruppene.

Arbeidsgruppen har i denne sammenheng ikke bare diskutert framtidige arealbehov, men også lagt stor vekt på å diskutere de kvalitative krav til utforming, strukturering og lokalisering av disse arealene.

2.1 Utdanning

Felles for de fagmiljøene som inngår i arbeidsgruppe C er at spesifikke praksisformer står sentralt i undervisningen. Dette er praksisformer hvor erkjennelse ivaretas og utvikles gjennom dialogiske og/eller innovative/kreative prosesser og hvor det å lære gjennom handling (- basert på øvelse, prosjekt, problem og undersøkende utprøving -) står sentralt.

Teoretisk refleksjon og vitenskapelig kompetanse inngår i ulik grad som del av studiene. For enkelte av studiene vil dette være et hovedanliggende, men for de fleste vil dette i all hovedsak utgjøre et supplement til den praksisbaserte undervisningen.

Disse studiene inngår som en viktig del av NTNUs bredde, og vi vil i denne rapporten se på hvordan en på best mulig måte kan tilrettelegge for et godt fysisk læringsmiljø. Praksisbaserte studier krever selvsagt arealer tilpasset de spesifikke aktivitetsformene som inngår i studiene. I tillegg kommer krav til identitet, nærhet, tetthet og det er krav om møteplasser som tilrettelegger for god intern og ekstern dialog.

Siden ulike uttrykksformer, kommunikasjon og dialog inngår i de fleste studiene er det et spesielt sterkt behov for god kontaktflate mot både allmennhet og øvrige fagfeller utenfor universitetet. Denne kontakten inngår som en nødvendig del av den praksisbaserte opplæringen. Det gjelder for eksempel kunst- og musikkstudiene som krever publikumskontakt for å kunne fungere, og det gjelder arkitektstudiet hvor studentene trenger kontakt og dialog med framtidige brukere og oppdragsgivere.

Da den faglige utviklingen i stor grad er praksisdrevet og under rask utvikling anser vi at behovet for en slik kontakt mellom studium og allmennhet vil være økende.

Vi anser denne utadrettede kontakten som så viktig for studiene at det fra et undervisningssynspunkt vil være riktig med samlokalisering av areal for undervisning og samfunnskontakt og formidling.

Det faglige nivået ved de praktisk-estetiske utdanningene ved NTNU er meget høyt, og med meget godt kvalifiserte studenter. Dette er studier med bred appell og med resultat som er lette å synliggjøre. Med en god eksponering av den faglige virksomheten innefor våre studier vil vi derfor på en god måte kunne eksemplifisere, underbygge og stryke forståelsen av NTNU som en kvalitetsinstitusjon.

Det er heller ikke tvil om at våre studier – ved å vise NTNUs bredde, praksisorientering og kreativitet – på en god måte profilerer, ikke bare kvalitetsnivå, men også **hva** NTNU står for.

Vi kan heller ikke si noe sikkert om utviklingen innenfor andres fagområder, men tror økt forandringstakt, utviklingen av nye fagfelt og behovet for større tverrfaglighet er utviklingstrekk som krever at flere studier i større grad vil måtte vektlegge bredde, generisk kunnskap og operatør/prosesskompetanse. I så tilfelle tror vi de øvrige studier ved NTNU kan dra nytte av den måten vi innenfor våre fagområder baserer studiet på et møte med allmennheten

- Ved utviklingen av yrkesrettede komponenten av studiet
- Der en i studiene kanskje kunne trenge å bli minnet på hvilken sosial og kulturell virkelighet studiene gir kunnskap om og for.

Vi tar ikke her stilling til om dette best skjer gjennom et tverrfaglig samarbeide eller ved at hvert fagmiljø utvikler denne kompetansen for seg og på eget grunnlag.

2.2 Forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid

Målet med forskning og kunstnerisk virksomhet er å oppnå ny erkjennelse. Innenfor våre fagområder er det av stor viktighet å ta vare på et bredt spekter av erkjennelsespraksiser i møtet mellom kunst og vitenskap, og sikre at samspillet mellom disse erkjennelsesprosessene er bredt og godt.

De fagområder som er representert i arbeidsgruppen utgjør et spekter som tar opp i seg både vitenskapelig forskning og utviklingen av kunstnerisk erkjennelse. Samtidig som såvel den tradisjonelle, vitenskapelige forskningen som opprettholdelsen og videreutviklingen av de kunstneriske uttrykksformene alltid vil eksistere på sine egne, fagspesifikke premisser, åpner dette erkjennelsesmessige spennet på en særskilt måte opp for et produktivt samspill mellom kunnskap og kyndighet, teori og praksis. Store deler av den faglige aktiviteten vil lede fram mot kunstnerisk kreativitet og kulturell kommunikasjon, samtidig som denne prosessen også vil gå motsatt vei, fra de utadrettede kommunikasjons- og kreativitetsmomentet inn mot fagmiljøenes daglige virksomhet og planmessige engasjement i fagutvikling og forskning.

Innenfor våre fagområder arbeider vi med opplevd virkelighet, og hvordan ulike uttrykksformer utvikler og utvikles av en slik opplevd virkelighet. I en kommunikasjons- og dialogsituasjon er det like viktig å møte mottakerens opplevelse som å kjenne sin egen. En bred kontaktflate og dialog med allmennheten (herunder også andre fagområder) er derfor like nødvendig for fagets egenutvikling som det er for utviklingen av det operatør, prosess og yrkesrettede elementet i studiene.

Følgende eksempel fra Musikk vil illustrere dette: Tradisjonelle konsertformer vil etter all sannsynlighet eksistere i all overskuelig framtid. I studieåret 2004-2005 arrangerte Institutt for musikk alene 140 større og mindre konserter av dette slaget i Trondheim. Samtidig ser vi også

en tendens til at de etablerte konsertritualene utfordres: Musikkformidling er ikke lenger noe som kun skjer i spesialtilpassede konsertlokaler på kveldstid og etter tradisjonelt mønster – den foregår også på kafeer, i hotellobbyer, biblioteker, utstillingslokaler, bedrifter, uterom osv.. En del av dette bildet er også at musikkutøvelsen i økende grad knyttes til andre kunstneriske uttrykksformer, og, ikke minst, til at musikalske genre blandes. På denne måten integreres musikkformidlingen i kulturlivet og samfunnslivet i en bredere forstand enn tidligere.

En annen viktig tendens er fremveksten av musikkfestivaler av ulike slag. Denne arrangementstypen skaper stor aktivitet i en avgrenset periode, noe som også muliggjør større løft med hensyn til tematiseringer og kunstneriske attraksjoner på høyt nivå. Også her ser en tendensen til at både musikalske genre blandes og at andre kunstarter trekkes inn, samtidig som den spesifikt musikkfokuserte eller genrefokusert festivalen eksisterer fullt ut og på lik linje. Et fellestrekk for festivalene er gjerne at flere scener og formidlingsarenaer er i bruk på samme tid, og at publikum dermed ambulerer i det fysiske kunst- og kulturmiljø som byen utgjør. I Trondheim har vi klare eksempler på at festivaler starter opp som lokale initiativer og utvikler seg til internasjonale begivenheter. Flere av disse festivalene har direkte eller indirekte utgangspunkt i den faglige aktiviteten ved Institutt for musikk, og NTNU har sett betydningen av å støtte flere av disse arrangementene økonomisk.

I tillegg til gode arealer for de ulike primæraktivitetene er det derfor viktig med arealer som, gjennom sine ulike kvaliteter, til sammen utgjør et mangfoldig utvalg av møteplasser som åpner for ulike former for samarbeid. Dette gjelder internt i fagmiljøene, men i like stor grad mot andre fagmiljø og mot allmennheten. Det er viktig at våre kontaktpunkter mot publikum inngår som en likeverdig del av spekteret av arenaer for formidling og kultur i det offentlige rom.

Siden denne kontakten er av like stor betydning for utviklingen av fagene selv som for undervisningen, er det mye som taler for samlokalisering av faglig virksomhet, undervisning og møteplasser mot allmennheten. Både de praktisk-estetiske som de vitenskapelig baserte fagmiljø vil dra nytte av en slik samlokalisering. Samtidig er det viktig for den faglige utviklingen at vi opprettholder kontakten med våre samarbeidspartnere på Gløshaugen og Dragvoll. Det er i tillegg nødvendig å opprettholde en god kontakt mot et tilstrekkelig bredt vitenskapelig fagmiljø. Det er derfor mye som taler for at vi her vil måtte veie mellom ulike hensyn – enten bred kontakt mot allmennheten eller bred kontakt mot ett av NTNUs campusområder.

Uansett er det slik at en (større eller mindre/hel eller delvis) samling av de miljøene utredningsgruppen representerer vil kunne gi store faglige og formidlingsmessige gevinster. Det tverrfaglige potensialet miljøene i mellom er åpenbare: sammen representerer vi et faglig spenn som åpner opp for alt fra konkrete, tverrestetiske formidlingsprosjekter til faglig samarbeid i forbindelse med tverrestetisk grunnlagsproblematikk.

For de praktisk-estetiske fagene er det av stor viktighet å opprettholde god kontakt med fagutøvelsen utenfor universitetet, da den faglige utvikling i stor grad finner sted gjennom den faglige skapende og utøvende virksomhet i praksis. Dels kan dette gjøres ved å hente inn fagfolk fra praksis til undervisningen, dvs. i dialog med fagfolk utenfor universitetet. I like stor grad er det viktig for fagutviklingen at den universitetsbaserte virksomheten synliggjøres gjennom deltagelse i fagutvikling og debatt i det offentlige rom.

Det faglige nivået ved de praktisk-estetiske utdanningene ved NTNU er meget høyt, og det er viktig at dette kan opprettholdes ved at våre fagmiljø på en aktiv og synlig måte også tar del i den del av fagutviklingen som finner sted i det offentlige rom. Med en god eksponering av denne virksomheten vil vi eksemplifisere, underbygge og stryke forståelsen av NTNU som en oppdatert og aktiv kvalitetsinstitusjon.

Det er heller ikke tvil om at vår fagområder – ved å profilere aktiv deltagende fagutvikling – på en god måte profilerer, ikke bare kvalitetsnivå, men også **hva** NTNU står for.

Vi tror de øvrige fagmiljø ved NTNU kan dra nytte av den måten vi innenfor våre fagområder også vektlegger en bred utadrettet dialog som del av grunnlaget for fagutviklingen

- Ved å utvikle dialogen med den praksisdrevne utviklingen av faget
- Ved å utvikle forståelsen av vår virksomhet som et offentlig anliggende

Vi tar ikke her stilling til om dette best skjer gjennom et tverrfaglig samarbeide eller ved at hvert fagmiljø utvikler denne kompetansen for seg og på eget grunnlag.

2.3 Tverrfaglighet

NTNU råder over Norges bredeste forsknings- og utdanningsmiljø, og har derfor et særlig ansvar for å utvikle tverrfaglig forskning, utdanning og kompetanse. Kunnskapsutvikling handler initialt om å stille ”de grensesprengende spørsmålene”. Gode ideer provoseres ofte frem i dialog og konfrontasjon med andre miljøer som er opptatt av det samme, men med andre teoretiske og metodiske utgangspunkt. Den virkelige *nye* erkjennelsen og innsikten skapes derfor oftest i skjæringspunktet mellom ulike fag- og forskningsmiljøer, men med en nødvendig forståelse for de enkelte fagenes kunnskapstradisjoner, teoretiske ståsted og metodikk. Innenfor NTNU ligger det et åpenbart potensial i å utvikle samhandlingsarenaer (fysisk og sosialt), samt stimulere og oppfordre til virksomhet som utfordrer og sprenger grensene for nåværende erkjennelsehorisonter og slik gir ny innsikt.

Innenfor våre fagområder møtes svært uensartede kunnskapstradisjoner til fruktbar dialog. Samspillet mellom teoretisk refleksjon og kunstnerisk virksomhet er i seg selv en nødvendig tverrfaglig aktivitet. I tillegg er det på flere områder slik at det er nødvendig å trekke inn vitenskapelig kompetanse fra en lang rekke vitenskapstradisjoner for å kunne nå fram til resultater. Fagmiljøet ved Arkitekt er f.eks. i samarbeide med fagmiljøer ved alle NTNU-fakultet – dels innen den prosjektbaserte undervisningen, dels gjennom ulike forskningsprosjekt og dels i kunstneriske utviklingsprosjekt.

Ettersom mye tverrfaglig samarbeid er problembasert og da gjerne kommer i stand for å kunne finne svar på problem og oppgavestillinger som oppstår utenfor fagene selv, er det også viktig at allmennheten i slike tilfeller kan forstå seg som en naturlig medspiller i samarbeidet.

En annen viktig form for tverrfaglighet knytter seg til innovasjonsprosesser hvor oppgaven ikke nødvendigvis er definert på forhånd, men hvor de nye prosessene eller produktene likevel må forstås ved de muligheter de gir, de nye handlingsmønstre de leder til og de formodede forbedringer (på noe) som oppstår. Det er ikke nødvendigvis slik at noe av dette er definert som problem eller som oppgave på forhånd. Det er også i disse tilfellene viktig med kultur og samfunnsforståelse, og slik at allmennheten bør kunne oppfattes som og forstå seg som en naturlig medspiller i prosessen.

Disse formene for tverrfaglighet er spesielt viktig innenfor våre fagområder og det er derfor nødvendig å etablere møteplasser hvor alle disse formene for samarbeid kan finne sted. Det bør derfor skapes god nærhet til ulike møteplasser for slikt tverrfaglig samarbeid. Disse møteplassene bør tydelig kunne oppfattes som å åpne for samarbeid ut over universitetets grense. Det bør være møteplasser som skaper likeverdighet mellom universitet og andre.

NTNU har fått i oppdrag å utvikle tverrfaglighet. Det må derfor være riktig å legge godt til rette for den tverrfaglige virksomheten som allerede finner sted innefor våre fagområder. Dette krever arealer for prosjektbasert samarbeide hvor de praktisk-estetiske fagområdene kan delta i og bidra til tverrfaglighet på bakgrunn av sin egen fagkompetanse.

De praktisk-estetiske miljøene er på ett vis eksperter på slikt tverrfaglig arbeid. Det har vist seg at det estetisk baserte prosessarbeidet danner et svært godt grunnlag for at et tverrfaglig arbeid skal gi framgang, utvikling og resultater. Ved de praktisk-estetiske miljøene legges hovedvekten i undervisning og fagutvikling på å ivareta og utvikle prosesser som fører fram til resultat på tverrfaglig grunnlag og da spesielt der det er nødvendig å komme fram til resultat som på den ene siden tilfredsstiller flere ulike vitenskapstradisjoners krav, og som samtidig fører fram til et helhetlig forståelse som overskrider den enkelte disiplins begrepslige og metodiske horisont.

Vi mener det er viktig at NTNU tar i bruk denne kompetansen som et ledd i å utvikle tverrfaglighet på flere nye områder.

- Dette betyr at vi også bør utfordres til å delta i tverrfaglig samarbeide utenfor våre tradisjonelle oppgaveområder. Skal en legg til rette for dette bør de fleste fagområder ha adgang til eller rå over arealer hvor det er lagt til rette for prosjektbasert samarbeide.
- Det betyr videre at de praktisk-estetiske fagområdene bør utfordres til og gis rom til å utvikle sin kompetanse i tverrfaglighet som en i større grad flyttbar/generisk kompetanse.

Arbeidsgruppen vil også anbefale at NTNU etablerer (en) arena(er) for tverrfaglige forsknings-, utviklings- og innovasjonsprosjekt utformet og lokalisert slik at andre fagmiljø, kultur og næringsliv samt allmennheten generelt kan se seg som likeverdige partnere i et samarbeid.

2.4 Formidling og samfunnsdialog

Formidling ser vi som

- Presentasjon av resultat av den NTNU-interne virksomheten – kunstnerisk og vitenskapelig
- Presentasjon av virksomhetens art – skape innsikt i og kritisk forståelse av denne virksomhetens art og betydning

På flere av de fagområder som er representert i arbeidsgruppen er det vanskelig å skjelne mellom allmennrettet og fagfellerrettet formidling av resultater – dette gjelder for eksempel kunstnerisk verkproduksjon. Det kunstneriske utviklingsarbeidet skiller seg her fra forskningen som først og fremst retter seg mot egne fagfeller evt. også en spesifikk oppdragsgiver. Innen forskningen er det ofte slik at formidling er en uavhengig oppgave som kommer i tillegg til publisering rettet mot fagfeller.

For våre fagområder inngår derfor den allmennrettede formidlingen som en nødvendig del av selve virksomheten. Dette har vi begrunnet i punktene foran, som også skulle forklare betydningen av en nærhet mellom faglig virksomhet og viktige offentlige formidlingsarenaer.

Men som kulepunkt 2 over viser kan formidlingsbegrepet også forstås noe videre. I nasjonal strategi for allmennrettet forskningsformidling definerer Norges forskningsråd allmennrettet forskningsformidling slik: *”Forskningsformidling er primært knyttet til formidling av forskningsresultater og forskningsprosesser med overføring av ny kunnskap og innsikt som intensjon. En kan la begrepet også omfatte formidling av forskningens potensial og mulige konsekvenser”*. Gjennom å formidle konkrete forskningsresultater skal formidlingsvirksomheten utfordre publikum til kritisk tenkning og refleksjon omkring sin egen tid, og vilkårene for en positiv langsiktig utvikling av natur, kultur og samfunn. Det er derfor viktig at formidlingsvirksomheten ved NTNU fanger kunnskapsproduksjonen ved virksomheten i hele sin bredde, og på en slik måte at den når frem til alle samfunnsgrupper. Dette kan ikke skje uten hjelp av en mangfoldig formidlingspraksis som tar i bruk ulike uttrykks- og virkemidler, og som uttrykker erkjennelse og innsikt i alle former. Formidlingsvirksomheten ved NTNU skal også bidra til å skape en bred folkelig forståelse for nødvendigheten av forskning som kreativ prosess og høyere utdanning som en forutsetning for dette. Derfor er det viktig at formidlingsvirksomheten ikke bare fokuserer på det ”ferdige” kunnskapsproduktet, men også på selve *prosessene* bak kunnskapsutvikling og konstruksjonen av nye erkjennelseshorisonter.

Dette er en utvidelse av formidlingsoppgaven hvor universitetene vil måtte spille en viktig rolle. Innenfor arbeidsgruppen er det kanskje bare Vitenskapsmuseet og KiT som i dag har utviklet høy kompetanse på dette området. Slik vi forstår det vil utførelsen av denne oppgaven kunne dra fordel av en godt utviklet samfunnsdialog knyttet opp mot problembasert prosjektarbeid og tverrfaglige prosesser. På dette grunnlaget vil også de praktisk-estetiske fagområdene ha et godt grunnlag for å kunne utvikle og ivareta dette formidlingsaspektet. Vi mener uansett at en god formidling av virksomhetens art (og ikke bare produkter) best kan formidles om det er nærhet og god kontakt mellom faglig virksomhet og formidlingsarena.

Med samfunnsdialog forstår vi virksomhet som

- Etterspør samfunnsmessige og kulturelle oppgaver hvor universitetet vil kunne levere nyttige bidrag
- Aktivt ber miljøer utenfor universitetet ta stilling til de resultatene vi formidler
- Synliggjør universitetets posisjon, positur og adferd – slik at andre gjennom sin egen virksomhet kan kommentere, korrigere og supplere dette.

En dialog er ”den gode samtalen” mellom en eller flere parter hvor målet er å i fellesskap utvikle og belyse ulike aspekter av et tema/problematikk. Betydningen av en dialog i det offentlige rommet er at den fanger opp vesentlige forhold som kan bidra til å utvikle, utvide og skape nye erkjennelseshorisonter. Det handler om en dialog som antar mange former, har ulike egenskaper og utfolder seg på mange arenaer. Felles er at den er kontinuerlig og åpen og sikrer en bredde som berører et mangfold av grupper, individer og miljøer som er viktige for universitetets kreative utvikling.

Estetisk praksis i seg selv er også en praksis som vedlikeholder, utvider og utvikler kommunikativ og dialogisk kompetanse. Praktisk-estetisk kompetanse er slik en grunnkompetanse som må ligge til grunn for og vil kunne utvikle en mer spesialisert

kompetanse i formidling og samfunnsdialog. De fagmiljøene som inngår i arbeidsgruppen vil derfor utgjøre en viktig ressurs som bidragsyter og medspiller i formidlingen av resultatene av hele NTNUs faglige virksomhet:

- gjennom sin kompetanse i tverrfaglighet
- ved sin sterkt utadrettede karakter – gjennom formidling og dialog

Der Informasjonsavdelingen rapporterer og skaper merkebevissthet vil våre fagmiljø på bred basis kunne delaktiggjøre allmennheten gjennom formidling, kommunikasjon og dialog.

En forutsetning for gode dialogiske prosesser er at partene føler seg likeverdige partnere i dialogen – dvs. at det i dialogen er argumentets styrke som gjelder. Det må videre være et krav at alle parter opplever å bli sett, hørt og forstått på eget grunnlag. På samme måte som for tverrfaglighet gjelder det her at alle deltakere må kunne se seg som likeverdige og naturlige medspillere i prosessen.

Det er derfor viktig at de arenaer som skal åpne for slikt samarbeid i høy grad blir oppfattet som deler av et felles offentlig rom.

I den grad en ønsker en virksomhet basert på eller belyst av en bred samfunnsdialog gjelder dette gjelder i like høy grad for virksomheten innenfor egne fagområder som det gjelder for de øvrige av NTNUs fagområder.

2.5 Samhandling og samspill mellom NTNU og byen

Kunst-, arkitektur- og musikkfag har sammen med museet et kontinuerlig behov for å være i gjensidig kontakt med publikum og de til enhver tid dagsaktuelle problemstillingene i samfunnet. Byen er en arena der en slik kontakt naturlig folder seg ut. En dyrking av samspillet mellom NTNU og byen vil også kunne gi universitetet som helhet en tydeligere identitet i byen. Selv om denne rapporten kun tar for seg de nevnte fagområdene skal man ikke se bort fra at også andre fagmiljø kan ha lignende behov og muligheter.

Hvilke karakteristika ved byen eller ved en sentral bymessig lokalisering gjør den til en spesielt egnet arena for samfunnsdialog og formidling? Vi vil oppsummere dette i følgende stikkord:

- Mangfold og kompleksitet
- Tetthet
- Intensitet
- Kontinuitet
- Et offentlig og demokratiserende rom
- Rom for åpen identitetsdannelse
- Rom for det uventede
- Kontakt med ”den fremmede”
- Rom for det ubegrunnede/ikke formålsrasjonelle møte
- Et rom for de mange muligheter
- Sosialisering av kunnskap og ferdigheter

Byen gir slik et bredt spekter av kontaktflater og møteplasser som er nødvendige for at vi innenfor våre områder skal kunne opprettholde og utvikle en tilfredsstillende virksomhet – tilfredsstillende både av kvalitet og omfang.

Vi kan selvsagt også dra nytte av møteplasser lokalisert andre steder, men disse møteplassene kan aldri erstatte, eller få den kvalitet som en bymessig lokalisering gir.

2.5.1 Det byintegrerte universitet

En integrering av universitet og by gir utviklingsmuligheter på flere måter:

Lokal/internasjonalt

Parallelt med å styrke NTNUs internasjonale rolle er det viktig å bygge opp en lokal forankring for universitetets virksomhet. Hvis ikke vi kan holde ved like en lokalt basert samfunnsdialog som skaper stolthet og lojalitet, hvor troverdig blir det vi som universitet holder på med da? Kan vi bygge et internasjonalt renommé uten lokal forståelse og støtte?

Fra spesialist til generalist

I samfunnsutviklingen og i den intensiverte internasjonale konkurransen universitetene imellom vil NTNU ikke kunne holde toppen ved en ensidig teknologisk spesialisering. Et av NTNUs sterkeste fortrinn vil være kombinasjonen av breddeuniversitet og spisskompetanse. Dagens og morgendagens samfunnsbyggere er vel så mye generalister som spesialister (generalist forstått som en integrasjon av fagkompetanse, generisk kompetanse og prosesskompetanse). Derfor vil "det hele menneske" være en høyt ettertraktet ressurs i fremtiden. Gjennom en foredling av ulike intelligenser som: intellektuell intelligens, empatisk intelligens, kulturell intelligens, sosial intelligens og X-intelligens vil vi styrke generalisten og samtidig gi studentene økt livskvalitet. Byen er den perfekte trenings- og utfoldelsesarena i så måte.

Byen som læringsarena

I byen er man alltid i en annens territorium, hos "de fremmede". Byen er en arena der man både planmessig og formålsløst kan utvikle en åpen identitet. Man må vise respekt og får også derved muligheten til å agere med sjenerøsitet. Gjennom en sosialisering av kunnskaper og ferdigheter vil man lære i samspill med omgivelsene. Byen byr på et spekter av uformelle møteplasser og potensielle fleksible læringssituasjoner, ikke ulikt våre målsettinger for læringsarenaer i det moderne universitetet. Med R. Floridas "Creative Class" i bakhodet kan man ha forventninger til at byen stimulerer til skapende handlinger ved universitetet i samspill med byens egne kreative krefter.

Drivkrefter i samfunnsutviklingen

Man kan definere de viktigste drivkreftene i samfunns- og byutviklingen i en pentahelix-modell; et interaktivt samspill mellom offentlig sektor, næringsliv, universitet, frivillighetskultur og sterke enkeltpersoner. I et slikt samspill åpner det seg muligheter for utvidet lærings- og forskningsaktivitet.

Marked/profesjon

Byen som virkeplass og møteplass gir andre aktører mulighet for å følge opp og utnytte samspillmulighetene og synergieffektene av nærheten til vår virksomhet (eksempel: Dokkhuset, festivaler, bokhandlere etc.) Dette er virksomhet som i seg selv bygger opp under, utfordrer og utvikler det som skjer ved universitetet. I en viss form fungerer det som en utvidelse av universitetets virksomhet gjennom andre aktører. Skal vi bli blant de (200) beste universitetene i verden, trenger vi støtte- og medspillere som dette.

En løpende tett kontakt med bransjene og bransjeforeningene stimulerer faglig utvikling og sikrer rekruttering av studenter og ansatte. Med en byintegrert modell vil universitetet få kommersielle aktører på campus som vil styrke markedet for studieobjekter - byens objekter

blir studieobjekter – det blir ikke så klart skille mellom akademiske og samfunnsmessige forhold.

Innovasjon

I samme tankegang kan det være gunstig å trekke Innovation Village inn mot byen. Med økt markedskontakt kan det for eksempel bli lettere å få til virksomhetsetablering som er knyttet til temporære prosjekter. Byen kan få en rolle som inkubator for universitetsvirksomhet!

Tverrfaglighet/komplekse prosesser

En bymessig plassering vil være spesielt viktig for utvikling av grunnlaget for et tverrfaglig basert samarbeid. Tverrfaglig kompetanse vil da kunne dyrkes i et mer komplekst samspill med reelle samfunnsaktører. Nærhet i seg selv – uten disse bymessige karakteristika – gir på ingen måte det samme grunnlaget for å utvikle tverrfaglige samarbeidsmuligheter.

Synlighet/kritisk masse/identitet

Det er en umulighet å integrere hele universitetet med byen. Man kan heller diskutere hvor stor kontaktflate som skal til for at NTNU har en markant identitet i byen. Hvor mye aktivitet skal til for å oppnå en kritisk masse slik at universitetet forstås som en naturlig medspiller i flere av byens og regionens prosesser og aktiviteter? NTNU er godt tjent med å være synlig i bybildet ved tiltak som for eksempel Dokkhuset og Vitenskapsmuseet. I tillegg bør kontaktflaten økes med flere lignende tiltak som for eksempel tverrfaglighetens hus i tillegg til operative lærings- og forskningsenheter.

Tettere kontakt med byen åpner for en redefinerings av universitetets identitet som en ”prosessuell partner for samfunnsutvikling” til erstatning for den mer utdaterte ”kunnskapens høyborg”. Disse identitetsforestillingene opererer både på et symbolsk og et faktisk nivå, der det symbolske ikke skal undervurderes med hensyn på NTNUs omdømme.

Universitetet som bybygger

I likhet med mange andre prosesser i samfunnet har moderne byplanlegging endret karakter i og med forskyvningen av tiltak og ansvar fra det offentlige til private initiativtakere.

Kvalitativt viktige tomter i byene blir i stor grad utbygget med privatiserte formål.

Universitetet er en tung offentlig institusjon som er en edel og sjelden vare i byplansammenheng. Med en sterkere rolle i byen vil universitetet i sterkere grad stille krav til byens kvalitative utvikling og dermed sikre langsiktige kvaliteter både på egne vegne og for byen for øvrig. I rapporten ”Fremtidens Universitet” i regi av det danske ”Statens Forsknings- og Uddannelsesbygninger” slås det fast: ”Et studiemiljø er dybt avhengig av stedet, plassering i forhold til bymessig bebyggelse”.

Denne prosjektgruppens fagområder: kunst, arkitektur, musikk og museum har behov for direkte aktiv dialog med byens befolkning, både som publikum, inspiratorer og som oppdrags- og problemgivere.

NTNU vil kunne dra nytte av

- ”våre” fagområders kompetanse i tverrfaglighet
- ”våre” fagområders kompetanse i formidling og samfunnsdialog

Det må derfor være viktig for NTNU å dra nytte av faktorer som legger til rette for utnyttelsen av vår kompetanse på disse områdene. Det er videre all grunn til å tro at også andre fagmiljø – der de utvikler tverrfaglighet, formidling og samfunnsdialog – på samme måte som våre fagmiljø vil kunne dra nytte av en bymessig lokalisering av denne aktiviteten.

2.5.2 Hvilke konsekvenser får dette for forslag til campusutviklingstiltak?

Uavhengig av en- eller tocampusløsning, anbefaler gruppen at NTNU forsterker sin aktivitet i sentrum. Dette dreier seg om formidlings- og samspillsarenaer á la Dokkhuset og Vitenskapsmuseet og det dreier seg om lærings- og forskningsenheter ved universitetet. Således ser gruppen byintegrering som et tilleggsaspekt ved universitetets campusutvikling fremfor et konkurrerende campusalternativ.

2.5.3 Trondheim som universitetsby

Trondheim kommune har i løpet av de siste årene gjennomført en rekke utredninger og fattet politiske vedtak som viser en klar vilje til å intensivere integrasjonen mellom by og universitet (jfr Saknr. 05/01993). Rapportene "Kunnskapsbyen Trondheim – universitet og høyskole som katalysator for utvikling" (januar 2005) og "Trondheim 2020 – byen og universitetet" (oktober 2005) redegjør for den strategiske tenkningen som ligger til grunn for byens analyse av og holdning til campusutvikling for NTNU og HiST.

Videre har Trondheim kommune gjennom forprosjektet "IdéCultCity" satt fokus på entrepenørskap og innovasjon innen kulturbasert næring. Her lanseres idéen om en inkubator for kreative næringer, der fagfeltene arbeidsgruppe c representerer ville spille en helt avgjørende rolle.

3 STATUS I DAG

3.1 Institutt for musikk (IM, HF)

Instituttet tilbyr bachelor og masterstudier innenfor følgende områder: musikkvitenskap, musikkteknologi, dansevitenskap og utøvende musikk. Instituttet har 384 aktive studenter på disse programmene høsten 2006. I tillegg kommer studenter på enkeltemner og på etter- og videreutdanningskurs. Storparten av instituttets studietilbud er adgangsbegrenset, og virksomheten nyter generelt sett høy nasjonal prestisje. Deler av miljøet vekker også internasjonal berømmelse, og på ulike måter har instituttet vært med på å plassere NTNU på kartet, både som utdanningsinstitusjon og som kunst- og kulturformidler. Institutt for musikk medvirker dermed til å styrke og synliggjøre den kunst- og kulturfaglige komponenten som er unik for NTNU blant de norske universitetene, og støtter dermed på en egen måte NTNUs ambisjoner om å framstå som det skapende universitet.

Instituttet har i dag 35 faste vitenskapelige ansatte, og benytter i tillegg en stor stab av midlertidige tilsatte/timelærere. Instituttet har en administrativ stab på 12 personer.

Lokalisering

Den vitenskapelige virksomheten ved Institutt for musikk er lokalisert på Dragvoll, mens den utøvende utdanningen har tilhold i Olavskvartalet, der vi er samlokalisert med kulturskolen og symfoniorkesteret. Dansestudiene foregår i regi av Rådet for folkemusikk og folkedans (RFF) som har lokaler på Dragvoll. Musikkteknologi har ingen egne lokaler, så her fordeles undervisningen mellom Olavskvartalet, Gløshaugen, Dragvoll og Ringve.

Instituttet har ikke oppnådd de tilsiktede synergieffekter fra sammenslåingen. Det er derfor i nærheten av en forutsetning for instituttets videreføring at samlokalisering gjennomføres.

Krav til utforming av arealer

Musikkstudier krever spesialiserte undervisnings- og arbeidsrom siden det jobbes med lyd og musikkinstrumenter. Dette skaper helt spesielle behov vedr antall rom, rommenes utforming, samt krav til isolasjon og stabil luftfuktighet. En student på utøvende musikkutdanning skal bruke ca 50 % av sin tid til musikkutøving, dette for det meste i separat øverom, men også i ensemblerom og hos lærer og akkompagnatør. Instrumentallæreren skal tilsvarende ha spesialtilpasset rom der det kan drives undervisning en til en, der undervisningen skal forberedes og, ikke minst viktig, der den kunstneriske aktivitet skal forberedes. I tillegg må det finnes ensemblerom, konsertsaler, innspillingsstudio, bibliotek med avspillingsrom, note- og platesamlinger samt klasserom/auditorier med instrumenter og avspillingsutstyr. Også rom for ikke-utøvende aktivitet må utformes med spesielle isolasjonskrav da det er snakk om lydavspilling som normalt vil forstyrre omgivelsene.

3.2 Fakultet for arkitektur og billedkunst (AB)

Fakultet for arkitektur og billedkunst er alene om å gi universitetsutdanning innenfor arkitektur og billedkunst i Norge. Fakultetet har for tiden nærmere 600 studenter, og vel 100 ansatte, av disse 50 fast vitenskapelig ansatte. Arkitektutdanningen ved AB-fakultetet er den eldste og største i landet, for tiden med 470 studenter. De øvrige fordeler seg på

billedkunstsstudiet (70 studenter) og 2-årige Masterstudier i fysisk planlegging (25 studenter), Eiendomsutvikling (45 studenter) og Byøkologisk planlegging (7 studenter).

Kunstakademiet er en profesjonsutdanning for skapende kunstnere. I dag er KiT et studium med 65 studenter, fordelt på BFA og MFA-studiet. BFA eksamen ender med en større utstilling i Kunstakademiets store prosjektrum og galleri; "GALLERI KiT". MFA eksamen er en utstilling som lokalisert i eksterne lokaler / Trondheim Kunstmuseum.

Fakultetets forskning er internasjonalt orientert og er kjennetegnet ved faglig bredde, tverrfaglig tilnærming og spisskompetanse på utvalgte områder. Som del av NTNU er det viktig at fakultetet tar i bruk NTNUs faglige bredde til å styrke arkitektur og billedkunst som fag og til å synliggjøre fakultetets egenart nasjonalt og internasjonalt. Fakultetets studieprogram ligger i skjæringslinjen mellom de teknisk-naturvitenskapelige fag og humanistisk – samfunnsvitenskapelige fag, og har en sentral rolle i videre utvikling av tverrfaglige studieprogram og forskning ved NTNU.

Kunstnerisk virksomhet og utviklingsarbeid er likestilt med forskning som grunnlag for virksomheten ved fakultetet.

Lokalisering

Pr i dag er fakultetet lokalisert på to steder. Masterstudiet i arkitektur, masterstudiene i planlegging, eiendomsutvikling og byøkologisk planlegging, samt etter- og videreutdanning ligger på Gløshaugen, mens Kunstakademiet (KiT) er lokalisert i byen ved Nedre Elvehavn.

Arealer for Masterstudiet i arkitektur, fysisk planlegging, byøkologisk planlegging og eiendomsutvikling, samt videre- og etterutdanning

Kapasitet: Arkitektstudiet har pr i dag knapp dekning av arealer for studenter og ansatte. Masterstudiene i fysisk planlegging, eiendomsutvikling og byøkologisk planlegging har sammen med etter- og videreutdanningen ikke faste lokaler og har derfor en spredning i generelle lokaler på Gløshaugen. Programmene må hvert semester booke nye lokaler.

Interaksjon: dagens romstruktur er basert på et foreldet segregert produksjonsprinsipp: undervisning foregår i auditorier, prosjektarbeid foregår på tegnesaler, modeller bygges på verkstedet, forskning og administrasjon foregår i cellekontor. Mellom disse operasjonene beveger studenter og ansatte seg gjennom et kommunikasjonssystem av korridorer og heiser. En slik struktur egner seg godt for pedagogiske prinsipper som baserer seg på å mate de studerende med forhåndsdefinert kunnskap, men er lite egnet for mer dynamiske pedagogiske modeller som fordrer en kritisk levende fagdiskurs. Masterprogrammene uten fast lokalisering lider særskilt under mangel på interaksjon, eksemplifisert med at utenlandsstudenter ender opp med å arbeide hjemme i isolasjon.

Fleksible læringsarenaer: Arkitektstudiet disponerer tegnesaler (studio), enkelte grupperom, verksteder for studentene, samt kontorer møterom for de ansatte. Det savnes et større spekter av romtyper for å håndtere mindre grupper, prosjekt-team, tverrfaglige grupperinger og workshops. Arenaer for samspill og uformelle møter er underdekket.

Utstillingslokaler: Fakultetet disponerer en utstillingskorridor i 2.etasje over "flystripa". Denne bærer preg av å være et gjennomgangsrom og ligger lite eksponert overfor eksterne

parter. Skiboli representerer en viktig ressurs for utstillinger og seremonier, men er nedslitt og problematisk mht akustikk og lysstyring. Diplomutstillingen, pr i dag arkitektstudiets viktigste evenement, arrangeres i kunstakademiets lokaler (Galleri KiT) og har mulighetene for en fin eksponering mot byen. Det er nå innledet et samarbeid med Dokkhuset på Nedre Elvehavn for en mer kompakt form for utstillinger.

Verksteder: Arkitektstudiet har fine nye verksteder for tre-, metall- og papparbeider. Vi samarbeider med Produktdesign for bruk av mer avansert utstyr for metall- og plastbearbeiding, samt et nytt samarbeid høst 2006 om innkjøp og drift av 5-aksers fres for digital design/produksjon.

Arkitektonisk kvalitet: Våre lokaler har lav arkitektonisk kvalitet. Lokalene som er opprinnelig planlagt for generell undervisning, har vært arkitektstudiets midlertidige tilholdsted over en lang periode i påvente av med egnede lokaler. Med dagens uinspirerende lokaler gir vi denne beskjeden til våre studenter: ”det du lærer her er rent teoretisk, våre bygninger forteller at det ikke spiller noen rolle om du har kvalitetsambisjoner.”

Arealer og lokaler for KiT

Kapasitet og kvalitet

KiT har i dag bra kapasitet på lokaler for studenter og ansatte. Samlet disponeres ca. 6000 m² i Innherredsvegen. Dette omfatter atelier, seminarrom, verksted, datasal, m.m

Kunstakademiets lokalisering er sentrumsnært i lyse lokaler med stor høyde under taket, og rom av generell karakter som gir fleksible løsninger ved endret arealbruk. Studentenes atelier er orientert med åpne rom, med effektiv bruk av areal. På denne måten er det enkelt å omgjøre atelierene til visningsplass f.eks. under ”åpen dag” hvor hele KiT er en utstilling tilgjengelig for alle.

Lokalisering

KiT er avhengig av interaksjon med byen i sin virksomhet. At galleri og prosjektrum har en sentrumsnær lokalisering er nødvendig for å møte publikum. Byen er som en levende organisme med sin puls hvor ”events”¹, dvs. kryssende samhandling oppstår tilsynelatende tilfeldig. Kontakten med byen er også viktig for rekruttering av både studenter og lærere. Det som gjør oss attraktive er sentrumslokaliseringen med våre gode og store lokaler.

Læringsareal - verkstedssamtaler

Kunstnerisk praksis er et hovedelement i utdanningen, noe som stiller spesielle krav til lokaler. Vår undervisningsform vektlegger de individuelle behovene for hver enkelt student, samtidig som vi ønsker å skape en god og åpen kommunikasjon om faglige spørsmål i kontakt med viktige strømninger både i samtidskunsten og kunstutdannelsen nasjonalt og internasjonalt. Gjestekunstnere holder ateliersamtaler med studenter og gjennomfører workshops og prosjekter.

Kunst og felleskapets rom² er et emne for både arkitektstudenter og kunststudenter. Emnet består både av praktiske arbeider og teoretisk fordypning. Med lokalisering på hjørnet av Industribygget,

¹ Events: Hendelser av ulik karakter og lokalisering. Dvs. noe som oppstår i møtet med mangfoldet av aktiviteter i byen.

² ”Socially- produced space is a created structure comparable to other social constructions resulting from transformation of given conditions inherent to being alive, in much the same way that human history represent a social transformation of time.” Edward Soja: Postmoderen Geographies

på bakkeplan, er vi en del av byen, og har gjort prosjekter for forbipasserende, som eks: *"Tell me who you are and I'll tell you who I am."*

Utstillingslokaler - Galleri KiT

Galleriet er et sentralt redskap i undervisningen og gir studentene erfaring i å sette opp større utstillinger og gjennomføre prosjekter i møte med publikum. I møte og dialog med betraktere får studentene en korrigering i forhold sitt eget arbeid.

3.3 Vitenskapsmuseet (VM)

VM er i dag organisert i fire seksjoner, Seksjon for arkeologi og kulturhistorie, Seksjon for naturhistorie, Seksjon for arkeometri/Nasjonallaboratoriet for 14C-datering og Seksjon for formidling. Virksomheten ved museet fordeler seg på kjerneområdene forskning, vitenskapelige samlinger, allmennrettet forskningsformidling, forvaltning/oppdragsbasert virksomhet og undervisning. Aktiviteten til eksternfinansierte forskere er hovedsakelig rettet mot natur- og kulturmiljøforvaltning, samt oppdragsbasert virksomhet og det tekniske personalets arbeidsinnsats er i stor grad knyttet mot samlingene.

VM har et delt ansvar for arkeologistudiet med HF. Arkeologi ved VM har fra 1994 til 2006 tatt opp totalt 121 studenter til høyere grad – 74 av disse på hovedfag og 47 på masternivå. Det er avlagt en doktorgrad ved Vitenskapsmuseet og det er opprettet to doktorgradsstipend etter at undervisningen kom i gang.

VM har i dag ca 130 tilsatte, drifter og utvikler nasjonale vitenskapelige samlinger (ca. 300.000 kulturhistoriske objekter, og ca 1.6 mill naturhistoriske). Publikumsbesøket 2005 var ca 55.000, hvorav 16.000 var skoleelever. Ekstern inntjening 2005 ca 60 mill.

Lokalisering

Vitenskapsmuseet ligger sentralt lokalisert på Kalvskinnet. Museumsområdet omfatter bygningen Gunnerushuset og Schönninghuset mot Erling Skakkes gt og Suhmhuset mot Elvegata.. Museet eier tre botaniske haver; Ringve Botaniske Hage, Kongsvoll Fjellhage og Svinvik Arboret i Surnadal. Museet har dessuten en feltstasjon på Hopsjø, Hitra med eget auditorium og overnattingsfasiliteter. I Elvegt 17 har museet lagerarealer for feltutstyr samt lesesalsplass for mastergradsstudentene. Museet leier dessuten magasinarealer i Dora. Det samlede behov for framtidige magasinarealer, som søkes løst ved leie av lokaler i Dora, er ca 3000 m².

3.4 Ringve

Dagens Ringve består av musikkmuseet, lystgården og Ringve botaniske hage. Gården og museet driftes av stiftelsen Ringve Museum med støtte fra Kultur- og kirke departementet. Den botaniske hagen ligger på Ringves eiendom, er bygslet bort til Trondheim kommune og stilles til disposisjon for NTNU Vitenskapsmuseet, Seksjon for naturhistorie. Ringve botaniske hage ble opprettet som universitetshage i 1973 og brukes i forskning og undervisning, samt fungerer som park og rekreasjonssted for Trondheims befolkning.

Ringve er Norges eneste spesialmuseum innenfor sitt område, med nasjonalt ansvar for musikk og musikkinstrumenter. Samlingen omfatter musikkinstrumenter fra alle deler av verden, samt gjenstander av musikkhistorisk interesse. Videre finnes en større notesamling, et

billedarkiv med bl.a. foto av norske musikere og komponister, diverse privatarkiv etter personer og institusjoner som har spilt en rolle i nasjonalt og lokalt musikkliv, samt et lydarkiv med fonografruller, pianolaruller, polyfonplater og ulike typer fonogrammer. I tillegg har museet eget bibliotek med spesiallitteratur innen organologi, musikkikonografi og konservering.

Ringve har landets eneste profesjonelle verksted for konservering av musikkinstrumenter og tilbyr praksisplasser for studenter innen feltet.

Ringve består videre av to permanente utstillinger: Museet i Hovedbygningen og Museet på Låven, mindre rom for skiftende utstillinger, konsertsal, magasiner, administrasjons- og kontorlokaler. I tillegg leier museet et større fjernmagasin i AS Dora. I inneværende år skal også stabburet på østsiden av anlegget tas i bruk som ”Barnas Ringve”.

Ringve har lang erfaring innen formidling og utstillingsvirksomhet. Gjennom den Kulturelle Skolesekken har ”barn og unge” vært et viktig satsningsområde de senere årene. Museet har også samarbeidet tett med Trondheim kommunale musikk- og kulturskole, og vært medvirkende aktør i studieprogrammet Musikkteknologi ved NTNU på bachelornivå. Nettopp kontakten med NTNU og Institutt for musikk, vil være en prioritert oppgave i årene framover, både når det gjelder å generere kunnskap fra universitetsmiljøene og å tilby forskningsoppgaver i museets arkiv og gjenstandssamlinger.

Ringve leder videre et nasjonalt nettverk for norske museer med samlinger av musikk og musikkinstrumenter og er medlem av et nordisk nettverk med kollegamuseene i Stockholm, København og Åbo.

Museets faste stab teller i dag elleve personer. Tre av stillingene (to konservatorer og teknisk konservator) har forskningsansvar knyttet til sine arbeidsoppgaver.

4 HVOR VIL VI I '26? FREMTIDSUTSIKTER - SCENARIER

4.1 Demografi og studietilbøyelighet

Arbeidsgruppe C har i hovedsak basert seg på de analyser av trender med hensyn på studenttall som er utviklet av det sentrale sekretariatet for campusutviklingsprosjektet. Disse er utviklet for NTNU som helhet, men vi har funnet at de uten vanskeligheter kan danne grunnlag for det vi ser som en rimelig forventet utvikling innenfor egne områder. Inntil videre vil vi henviser direkte til sekretariatets egne tall når det gjelder grunnlagsdata..

På dette grunnlaget har vi utviklet to alternativ. Begge regner med en demografisk utvikling der samlet studenttall ved universitetene øker med 11% fram til 2026. Søkningen til våre studier er økende og har også tradisjonelt vært svært stor. Vi ser derfor ikke for oss noen nedgang i studenttallet

Begge forslagene er basert på at en ikke kan regne med at studiepoengproduksjonen vil øke mer enn selve studenttallet. Studiene innenfor våre fagområder er allerede i dag meget effektive i den forstand at studiepoengproduksjonen ligger tett opp mot 60 Studiepoeng pr student pr. år. En kan derfor ikke forvente økt produksjon som følge av større effektivitet.

Alternativ I: En samlet økning på 11%

Innen dette alternativet vil arbeidsgruppens fagmiljø i første rekke legger vekt på å ivareta de oppgaver vi allerede i dag har tatt på oss. Vi har her et nasjonalt ansvar i konkurranse med institusjoner i Oslo, Bergen og for enkelte fagmiljø også andre steder. Skal vi kunne ivareta disse oppgavene kan vi ikke redusere undervisningen på de etablerte områdene. Tvert om er det på enkelte områder slik at bransjeorganisasjonene allerede i dag ber om en større økning av opptakene til studiene.

For å opprettholde kvaliteten på studiene ser vi derimot ikke for oss noen økning ut over de demografiske 11%. Erfaring tilsier at en stor økning av studenttallene lett leder til en svekkelse av studiekvaliteten.

Økningen bør i første rekke kunne tas på Masternivå. Søkermassen til våre fagområder er slik at vi mener en slik økning er realistisk. Det er allerede i dag slik at mange norske studenter påbegynner sine studier utenlands for så å søke seg hjem for å ta mastergraden her. Vi ser også for oss en økning av opptaket til allerede etablerte 2-årige Masterprogram.

Vi ser derfor i dette alternativet bort fra mulige oppgaver og nye yrkesroller som følge av endringer i marked, kultur- og samfunnsliv.

Vi ser derfor også bort fra mulighetene for en sterkere internasjonal profilering av studiene. Alternativer gir videre ikke særlig rom for at våre fagmiljø øker tilbudet av emner rettet mot andre fakultet, studier og fagmiljø ved NTNU.

Alternativ II: En samlet økning på inntil 30%

Veksten vil skje i våre studieprogram på områder hvor det oppstår nye oppgavestillinger, arbeidsfelt og yrkesroller i grenseflatene mellom våre fagområder og øvrige fag ved NTNU.

- Noen slike studier er alt startet opp: Musikkteknologi, Eiendomsutvikling og forvaltning, Fysisk planlegging. En rekke andre områder og initiativ er under vurdering, eller kan tenkes utviklet, knyttet til utviklingen av nye medier og nye kommunikasjonsformer, til nye arbeidsformer og prosesser og videre på allerede

etablerte områder hvor vi mangler utdanning nasjonalt for å kunne komme på høyden internasjonalt.

NTNUs bredde og ansvar for tverrfaglighet gir NTNU et spesielt ansvar på slike områder. Kultur-, samfunns- og næringsutvikling er slik at en må forvente et økt behov for slike nye studier og behov for slik kompetanse. Pågangen av studenter til nye studietilbud er også stor

- Internasjonal profilering på Masternivå
Arbeidsgruppens fagmiljøer har en stor internasjonal kontaktflate og høy internasjonal aktivitet. Vi har også en stor søkning av internasjonale utvekslingsstudenter. (Arkitekt har 20% - 30% innkommende utvekslingsstudenter på Masternivå, og har da satt tak på hvor mange vi tar imot.) Innenfor flere av våre satsingsområder ser vi et klart potensiale for å trekke til oss studenter som ønsker å ta sitt gradsstudium her. Vi tenker da i første rekke på Mastergraden, men på enkelte områder tar vi allerede i dag opp flere internasjonale studenter på Bachelornivå.

På dette grunnlag ser vi for oss at veksten innen de etablerte studieprogrammene i hovedsak bør kunne komme på masternivå slik at forholdet mellom bachelor – master utvikles til å bli 50-50 (mot standard 60-40).

Utover dette ser vi for oss at all økning basert på NTNUs spesielle ansvar for og mulighet til tverrfaglighet.

- Ved at vi tilbyr flere emner inn mot allerede eksisterende gradstrukturer – og det allmennvitenskaplige og profesjonsrettede studier. Dette kan være perspektivemner og valgbare supplerende emner som ”Musikk i mediealderen”, ”Formgivning som prosess”, ”Grafiske teknikker”, ”Arkitekturhistorie” osv. Det bør videre være aktuelt å tilby flere emner inn som delere av gradsstudier ved andre fakultet, slik som Kulturminnevern og Naturforvaltning.
- En økning av prosjektbasert fler- og tverrfaglig samarbeide innen undervisning og forskning. Innenfor våre fagområder er slike samarbeidsformer allerede godt etablert, men vi ser for oss slike samarbeidsformer også vil kunne bli tatt i bruk i større grad innenfor andre fagområder. ”Eksperter i Team” kan ses som en opptakt til dette og slik vi ser det vil både samfunnsutvikling og intern fagutvikling skyve på en slik prosess.

4.2 Samfunnsutvikling og trender i arbeidsmarkedet

Noen utviklingstrender som er påpekt i diskusjonene, men som bør undersøkes nærmere er:

- Arbeidsoppgaver og yrkesroller er i stadig mindre grad tradisjonsbestemt og fastlagt. Dette skyldes både faginterne forhold, økende tverrfaglig basert utvikling og endrede produksjons- og rammebetingelser.
- En følge av dette er at undervisningsinstitusjonene i økende grad må gi studentene en sterk generalistkompetanse
 - Generisk kompetanse
 - Breddekompetanse
 - Prosesskompetanse/modus operandi
- Spesialistkompetanse blir hurtigere utdatert - noe som krever oppdatering, evt omskolering gjennom etterutdanning

- Nye yrkesroller oppstår i feltet mellom allerede etablerte yrker. Disse bør håndteres som nye felt med et eget behov for generalistkompetanse framfor som ”spesialområder” i grenseområdene av allerede etablerte yrker. Slike nye yrkesroller skaper også et behov for etter- og videreutdanning

Utviklingstendensene i forhold til folks privatøkonomi kombinert med sannsynlige økninger av disponibel fritid åpner for særskilte utfordringer for fag med ansvar for kunst- og kulturformidling. I kommende 20-årsperiode vil dermed den samlede, faglige aktiviteten den foreliggende campusløsning representerer forholde seg til et kulturliv som både utvikles og utvides.

4.3 Allmenne krav til arealer, infrastruktur og bygninger

Læringsarenaer

De optimale læringsarenaene for fremtiden er et tema gruppen er meget opptatt av. Tiden som har vært til rådighet for utredningsarbeidet har dessverre ikke vært tilstrekkelig til å utdype dette godt nok. Vi viser til den danske rapporten ”Fremtidens Universitet” som ligger på NTNUs campus hjemmeside. Temaet vil også belyses av en egen utredningsgruppe for læringsmiljø.

Enkelte tema er allikevel diskutert i vår gruppe:

- Kunstfagene vil være tjent med å etablere ”Studio” som egen romkategori i tillegg til dagens ”Laboratorie” kategori. Studioet har egne kvalitetsbehov i tillegg til den rene arealberegning som kan dekkes av laboratoriebegrepet. Studentene har studioene som sine permanente arbeidsplasser i motsetning til laboratoriets temporære konsentrert arbeidsøkter. Studioet stiller krav til fleksible arbeidsoperasjoner med god takhøyde, godt dagslys, god akustikk og inspirerende omgivelser.
- Galleriet og konsertsalen er et sentralt arbeidsverktøy for samspill med publikum og samfunnet for øvrig.
- Arbeidsformen til kunstfagene stiller krav til gode møteplasser for utvikling av en faglig diskurs.

Vi vil komme tilbake med en utdypning av dette i lys av diskusjoner i arbeidsgruppen for læringsmiljø.

Utstillingsarealer

Formidling i fremtidens mediesamfunn vil måtte fronte en stadig tøffere konkurranse om publikum. Utvikling og valg av tematikk, teknologi og kommunikasjon/design vil være avgjørende for å nå fram i denne konkurransen. Å ha nær kontakt med det marked som er mottakere av NTNUs formidlingsprodukter vil være nødvendig for å skaffe seg innsikt i trender og tendenser, holdninger og meninger – ikke for å gi publikum hva de vil ha, men for å kunne møte og kommunisere med publikum ”hjemme” og i en form som blir forstått og mottatt.

Det vil være nødvendig å utvikle en tung nasjonal kompetanse på *museologi* for å kunne forstå bedre samspillet mellom publikum og museet som formidlingsmedium. Formidling basert på verbale, taktile og visuelle elementer vil vokse på bekostning av tekstbasert formidling. Museene og kunstmiljøene vil i denne konkurransen ha et naturlig sterkt fortrinn i kraft av å kunne bruke det autentiske og visuelle (og auditive) objektet som kjernen i sin formidlingsvirksomhet. Autentisitet er noe som etterspørres i det postmoderne samfunnet, hvor de virtuelle opplevelsestilbudene vokser. *Det er ikke VMs forståelse av utviklingen at*

fremtidens formidlingsmarked vinnes gjennom en utstrakt bruk av digitale hjelpemidler!
Snarere tvert imot ønskes en økt vektlegging av det visuelle/auditive og det autentiske som motvekt til digitalisering og virtuell fremmedgjøring.

Museumsstatistikken for 2005 viser at alt flere mennesker går på museum: De erfaringene de får gjennom et museumsbesøk er av en annen art enn et besøk på kino, teater eller et sportsarrangement. ”Performance” er byttet ut med kunnskapsbaserte sanseerfaringer. Stillhet har fortrenget støy, virkeligheten har gjenerobret fiksjonene.

En annen viktig – og for VM den viktigste - trenden er at det pedagogiske og ”folkeopplysende” fortrenkes til fordel for vektlegging av den åpne fremstillingen som appellerer til individuelle fortolkningsmuligheter basert på faktisk og relevant informasjon. Dessuten vil museumsformidlingen fremover være stadig mer opptatt av ”farlige” tema eller tema som er kritiske og provokatoriske. Det å pirre publikums nysgjerrighet og vitebegjær er med på å styrke publikums bevissthet om vesentlige forhold som angår deres egne og andres liv, styrke det refleksive nivået og bidra til innsikt og erkjennelse på områder som tidligere har ligget i periferien av hva man har kunne ”snakke om” i det offentlige rommet.

Internasjonalt bruker de store, fremragende museene i Storbritannia, USA , Japan osv museer, samlinger og gallerier i sine bestrebelser på å komme i kontakt med lokalsamfunnet, åpne universitetsområdet og ”demokratisere det akademiske rommet”. Museer og gallerier blir dessuten brukt i undervisningsøyemed og i presentasjons- og representasjonssammenhenger. Museer og utstillinger, gallerier og skulpturparker brukes bevisst til å styrke universitetets profil og øker trivselen på arbeidsplassen.

Det er mao en rekke forhold og argumenter som peker mot at NTNU har et sterkt fremtidig behov for flere og større utstillingsarealer og andre formidlingsarenaer som kan tilby publikum kunnskapsbaserte og estetiske opplevelser med basis i universitets egen virksomhet. Aktuelle prosjekter vil være:

- VM – arealer for nye basisutstillinger – ca 4000 m²
- KiT - Kunstgalleri (- er) - 200- 400m²
- Kunst i offentlige rom
- Musikkarenaer
- Universitetshistoriske samlinger – 300-400m².

Velferdstilbud på og nær campus

Campus Gløshaugen har i dag en rekke servicefunksjoner på ”Stripa”. (Postkontor, Kilroy, div banktjenester, SiT Tapir storkiosk, SiT Cafe Sito, SiT Tapir bokhandel og SiT ”Hangaren”) I tillegg har studentene tilgang på et legesenter på Gløshaugen. Mange studenter har fastlegen sin her. Dette tilbudet har i dag alt for liten kapasitet.

Mange linjeforeninger ønsker å komme inn på campus med sine ”kroer”. Arkitektstudentene er så heldige at de har et eget lite hus som brukes veldig ofte til mindre sosiale arrangementer. Her i ”Skiboli” møtes både studenter og ansatte, og denne muligheten til sosialt samvær er uvurderlig for fagmiljøet. Mange andre fagmiljøer ønsker samme mulighet omkring og på campus.

Både ved Gløshaugen og Dragvoll campusene har god tilgang på idrettsfasiliteter. SiT satser tungt på dette området, noe som gir utslag i kvalitet og tilbud. De fleste er veldig godt fornøyd med det NTNU kan tilby av lokaler, og de blir flittig brukt, både på Dragvoll og på Gløshaugen.

Ved Gløshaugen er det også en liten studentdreven pub – SiT Lukas. Samfundet ligger også veldig nær campus Gløshaugen, og det kan ikke påpekes nok hvor viktig det er for den generelle studentmasse i Trondheim.

Byen i seg selv byr på vitale velferdsgoder. Det er viktig å videreutvikle servicetilbudet både på og nær campus for å skape et levende og tilgjengelig universitetsområde og legge til rette for uformell samhandling mellom studenter, ansatte og byens befolkning

Transport

For at en tocampusmodell skal fungere, er det essensielt å gjennomføre et helhetlig transportkonsept. Det er i tidligere utredninger pekt på ulike konsepter med shuttlebuss eller monorailbane. Uavhengig av teknisk løsning og driftsform vil NTNU være tjent med et transportsystem som dekker hele universitetets geografiske område. Universitetets egne studenter og ansatte må selvsagt betjenes, men i tillegg må transportsystemet bidra til å være inviterende og synlig i bybildet slik at det er lett for besøkende å bevege seg innenfor NTNU's campus-felt. Konsekvensen av dette vil være å inkludere midtbyen i trasé-konseptet, samt å gi NTNU-shuttelen en egen tydelig identitet.

4.4 Institutt for musikk (IM, HF)

Institutt for musikk ser ikke for seg noen vesentlig studentøkning, med unntak av den økning som måtte komme i forbindelse med ulike typer tverrfaglig samarbeid og åpne undervisningstilbud. En viss økning kan være ønskelig i tilknytning til forholdet mellom studentrepresentasjon og orkesterbesetning i den utøvende utdanningen. Det samme gjelder en moderat økning innenfor vitenskapelig mastergrad og phd, men i ingen av disse tilfellene er det ikke snakk om store tall.

Instituttet har en utvendig kontaktflate mot andre NTNU-fag. Musikkvitenskap og Dansevitenskap deltar sammen med Drama/teater, Filmvitenskap, Kunsthistorie, Medieproduksjon, Medievitenskap og Språklig kommunikasjon i studieprogrammet Kunst, medier og kommunikasjon. Instituttet bidrar også til området Afrikastudier, og gjennom Musikkteknologi samarbeides det med teknologimiljøet på Gløshaugen. Institutt for musikk er dessuten involvert i nyetableringen av tverrfaglige mastergrader innenfor globalisering og kunstkritikk. Som andre institutter ved NTNU er vi med i internasjonale nettverk innenfor ulike fagområder. I tillegg kommer naturligvis det momentet som har stått helt sentralt i det foreliggende utredningsarbeidet: Instituttets kontinuerlige kontakt med byens kunst- og kulturliv.

For at instituttet skal kunne møte konkurransen fra andre institusjoner er det av avgjørende betydning at det høye faglige nivået opprettholdes og videreutvikles. Instituttet ser ellers for seg en framtidig utvikling der både vitenskapelige og kunstneriske aktiviteter ivaretas og videreutvikles på sine egne grunnpremisser, samtidig som det rettes et særskilt fokus på skjæringspunktet mellom disse aktivitetene. Det sistnevnte fokus kan karakteriseres gjennom

begrepet *performance studies*, der aspekter ved den kunstneriske utøvelsen både kan danne grunnlag for og bli gjenstand for vitenskapelig undersøkelse. Forskning og formidling, både som akademiske basisaktiviteter og som virksomheter i samspill, vil på denne måten stå særskilt sentralt for Institutt for musikk i all overskuelig framtid. At instituttet er en del av NTNU åpner for særskilte muligheter for tverrfaglig samarbeid med andre relevante miljøer. Dette gjelder i et spekter som går fra utadvendte formidlingsprosjekter til vitenskapelig samarbeid innenfor tverrestetisk grunnlagsproblematikk.

Institutt for musikk går fortrinnsvis inn for å reise et samlende, spesialtilpasset bygg eller byggkompleks sammen med andre relevante NTNU-miljøer. Campusen bør ha en beliggenhet som kombinerer kontaktflaten mot NTNU med en kontaktflate mot kulturlivet i Trondheim. Den bør framstå som et forskningsmessig, kunstnerisk og kulturelt samlingspunkt og et aktivum for NTNU, den må gjennom sine faglige aktiviteter på høyt nivå være ett av universitetets viktigste vinduer utad. Samtidig må campusen oppfattes som et akademisk arnested som interagerer med byens kunst- og kulturliv. For fullt å kunne lykkes med disse ambisjonene er Institutt for musikk av den oppfatning at campusen bør etableres i gangavstand til Olavshallen, Nidarosdomen, jazzklubber, Dokkhuset, Trøndelag Teater, museer, gallerier og andre av byens kulturscener. Først med en slik lokalisering vil en kunne utnytte den unike muligheten til å framstå klart i kunst-, kunnskaps- og kulturbildet, både i og utenfor NTNU.

Det er viktig å få klart fram at en intern samlokalisering (Dragvoll-Olavskvartalet) er av høyeste prioritet for Institutt for musikk.

4.5 Fakultet for arkitektur og billedkunst (AB)

De generelle utviklingstendenser som er omhandlet generelt ovenfor, gjelder også i høy grad for studiene ved AB-fakultetet. Søkingen til studiene er svært stor (med 4.9 søkere pr. studieplass) og med svært motiverte og høyt kvalifiserte studenter.

Videre er antallet internasjonale utvekslingsstudenter høyt og vi ser på mulighetene til å øke antallet internasjonale søkere som svært gode. I sær gjelder dette på Masternivå der vi også vil ha gode muligheter for å utvikle mer profilerte studier innenfor utvalgte fordypningsområder. Vi har allerede utviklet nye 2-årige mastergrader ved fakultetet (innen Eiendomsutvikling, Fysisk planlegging og – for noen år siden – Byøkologisk planlegging) og ser mange muligheter for å utvikle flere.

Innenfor våre fagområder er arbeidsmarkedet allerede i høy grad internasjonalt, uten at dette har svekket behovet for en nasjonalt basert utdanning. Henvendelser fra bransjen og yrkesliv peker snarere på det motsatte.

Utviklingen av fag og undervisning innenfor våre fagområder er ikke lenger slik at studiet forbereder for de enkelte spesifikke tradisjonelle oppdrag og løsninger. I stedet legger en i økende grad vekt på breddekompetanse, generisk kunnskap og prosesskompetanse. Dette medfører at forholdene i større grad enn før ligger til rette for at fakultetet retter deler av sin undervisning inn mot studier bed andre fakultet. Pågangen av studenter som etterspør slike emner er stor.

Arealer og lokaler

Fakultetet har behov for en samling av sin virksomhet i binære omgivelser. I tillegg er det aktuelt å knytte til seg andre miljøer med kunst/arkitektur/design som fagområder, som for eksempel produktdesign, landskapsarkitektur og interiør.

Kapasitet: Fakultetet planlegger en ekspansjon i bredden av vår fagspekter. En satsing på livslang læring med etter- og videreutdanning, samt en økt aktivitet for FoU & A&K (arkitektonisk & kunstnerisk virksomhet) vil også gi behov for egne lokaler. I tillegg har fakultetet et sterkt behov for at all vår virksomhet samles i faste lokaler. Dagens lokaler er lite effektivt organisert med en ugunstig brutto/netto faktor. Meget grovt estimert kan en brutto arealøkning for AB fakultetet dreie seg om ca 20 %.

Studio/atelier: Fakultetets undervisningsform er basert på tett kontakt mellom lærere og studenter med mye individuell veiledning. Kunstnerisk og arkitektonisk praksis er et hovedelement i utdanningen, noe som stiller spesielle krav til lokaler. Studentarbeidsplassene skal ha kvalitet som atelier: dagslys, romhøyder, fleksibilitet og robusthet mhp fullskalabygging. Studioene bør enkelt kunne omgjøres til visningslokaler for utstillinger. Og ha nærhet til verksteder. (Studentarbeidsplassene bør kvantifiseres i volum fremfor areal og gis en egen kategori, ”studio” i fremtidige arealberegningmodeller.)

Interaksjon: Interaksjon, samspill og tverrfaglighet ligger i kjernen av arkitekturfagets modus operandi. Kunstfagene utvikler seg også i sterk grad fra objektproduksjon mot samspillsprosesser. For å bevege seg mot målsettingen om å være blant de beste i verden må fakultetet sikres en romlig struktur som støtter dette. Tre begreper står sentralt i tilretteleggingen av interaksjon: **nærhet, berøringsflater og mellomrommet.**

Dette fordrer:

- Fakultetets funksjoner samles på ett sted (nærhet).
- Alle faste funksjoner må organiseres i forhold til aktive og fleksible fellesoner (berøringsflater).
- Fellesonene (mellomrommet) gir rom for utstillinger, presentasjoner, uformelle møteplasser og uprogrammert faglig aktivitet.

I et fremtidig perspektiv bør:

- Fakultetet knyttes mot andre relevante fagmiljø. Ideelt sett vil dette være mot estetiske fag, bygningsteknologiske fag og humaniora.
- Fakultetet har behov for en aktiv berøringsflate mot Trondheim by for god visningsflate ovenfor byens befolkning og for å styrke vår samfunnskontakt generelt (se eget avsnitt).

Tilrettelegging for bedret interaksjon vil: styrke faglig diskurs internt og eksternt, styrke samspill mellom fagmiljø, invitere til høyere grad av tverrfaglighet, styrke faglig identitet og åpne for økt samfunnskontakt.

Fleksible læringsarenaer: Forventede endringer i studieportefølje og dimensjonering gir behov for rom av generell karakter som gir fleksible løsninger ved endret arealbruk. Fakultetet trenger et større spekter av romtyper for å håndtere mindre grupper, prosjekt-team, tverrfaglige grupperinger og workshops. Arenaer for samspill og uformelle møter er behandlet i punktet over.

Utstillingslokaler: Å lage presentasjoner og utstillinger er et sentralt element i fakultetets pedagogikk. Utstillingene danner basis for en åpen faglig diskurs mellom studenter og pedagoger i et felles rom. Galleriet er et sentralt redskap i undervisningen gir studentene erfaring i å sette opp større utstillinger og gjennomføre prosjekter i møte med publikum. I møte og dialog med betrakter får studentene en korrigerende innspill i forhold sitt eget arbeid. At galleri og prosjektrum har en sentrumsnær lokalisering er nødvendig for å møte publikum. Byen er som en levende organisme med sin puls hvor ”events”, dvs. kryssende samhandling oppstår tilsynelatende tilfeldig.

Verksteder: For å styrke forholdet mellom praksis og teori i arkitektutdanningen vil det være gunstig å styrke og integrere flere verkstedsfunksjoner enn det vi har i dag. Kunstakademiet er relativt godt bestykket med verksteder som også er relevante for arkitektutdannelsen.

Arkitektonisk kvalitet: For alle studenter og pedagoger er det viktig å arbeide i gode arkitektoniske omgivelser. For arkitektstudenter er dette av sentral betydning ettersom deres romlige omgivelser blir referanser og forbilder under deres formaterende år som fremtidige arkitekter. Fakultetets bygninger inngår som et sentralt element i våre pedagogiske verktøy. For å styrke fagets ambisjonsnivå og bli attraktive både for studenter og pedagoger må fakultetet sikres inspirerende og utfordrende arbeids- og læringsmiljø med høy arkitektonisk kvalitet. Dette innebærer enten å flytte til et annet/nytt bygg eller en radikal ombygging av den eksisterende bygningsmassen.

4.6 Vitenskapsmuseet (VM)

VM har utviklet et scenario for 2015 som per i dag også kan betraktes som gyldig for 2026. Scenariet beskriver hvor VM ønsker å være 20 år frem i tid:

Forskning: VM er i 2026 en internasjonalt ledende institusjon på natur- og kulturhistorisk forskning fordi museet har utviklet en sterk forskergruppe på biosystematikk, biogeografi og anvendt økologi/bevaringsbiologi og er ledende innenfor undersøkelser av maritime kulturminner på dypt vann. Museet har utviklet arkeometri i nært samarbeid med teknologiske miljø innenfor NTNU. Og har dessuten en ledende forskergruppe på området vernefilosofi og verneteori på internasjonalt nivå. Museets langtidsserier er et aktivt og unikt grunnlag for forskning på biologiske endringer i tid og rom.

Formidling: I 2026 vil 150 000 mennesker besøke VMs mangfoldige utstillingstilbud og engasjerende formidlingsaktiviteter med fokus på natur, kultur og teknologi-samfunn. VM vil stå for en bred og utadrettet formidlingsvirksomhet med basis i en av landets største systematiske natur- og kulturhistoriske samlinger. VM kan tilby et tidsaktuelt og kritisk perspektiv på regionens natur- og kulturhistoriske utvikling og formidle samspillet mellom samfunnsutvikling og teknologisk endring i et langtidsperspektiv. Gjennom utstillinger, foredrag og omvisninger vil VM sette fokus på skiftende lærdomstradisjoner og –miljøer for å styrke forståelsen av samspillet mellom samfunnsutvikling og kunnskapsproduksjon. .

Vitenskapelige samlinger: VMs vitenskapelige samlinger er i 2026 sikret og tilrettelagt for forskningen, undervisningen og allmennheten. Grunnlaget for det er at samlingene er gjennomgått, konserverte og nymagasinert i fysiske sikre og klimaregulerte lokaler samt at alle de natur- og kulturhistoriske samlingene er digitalisert. Gevinsten ved denne virksomheten er at all relevant informasjon kan hentes ut ved hjelp av søkbare databaser og fra funksjonelle magasin. Publikum, forvaltningsmyndigheter og andre forskermiljøer vil dermed ha enkel og

ubegrenset tilgang til samlingene, som på denne måten vil øke sitt forskningspotensiale substansielt.

Ringve Botaniske Hage: I 2026 er hagen blitt et attraktivt og velutviklet publikumsområde med mer enn 50 000 besøkende til aktivitetene fordi den er utviklet til et botanisk kunnskaps- og informasjonssenter som også kan tilby naturopplevelser, rekreasjon og inspirasjon. Videre er hagens anlegg og fagtilbud videreutviklet og er blitt et viktig innslag i flere undervisningstilbud ved NTNU. Gjennom et velfungerende samarbeid mellom musikkhistorisk museum og den botaniske hagen er det utviklet et unikt og variert publikumstilbud som spiller på stedets nære fysiske relasjoner mellom kultur- og naturmiljø..

Kalvskinnet-bydelen for kunnskapsbaserte opplevelser: I 2026 er Kalvskinnet blitt en profilert bydel og et vindu for NTNU først og fremst fordi en rekke kunnskaps- og opplevelsesaktiviteter sammen med deler av NTNUs informasjonsvirksomhet er lokalisert hit. Bydelen er blitt et område hvor NTNU kan tilby kreative omgivelser bl.a. gjennom gammel og ny arkitektur, attraktive grøntarealer, mat i museets kafé/restaurant og spennende innkjøpsmuligheter i en velassortert museumsbutikk. På Kalvskinnet vil publikum oppleve engasjerende og kunnskapsbaserte utstillinger i et nyskapende samspill med andre formidlingsopplevelser i og utenfor museumsområdet.

4.7 Ringve

Ringve har ingen planer om å fysisk flytte museet eller aktiviteten fra nåværende beliggenhet i framtiden. Men i et norsk museumslandskap i endring (museumsreformen, se fotnote), er det i dag ikke klart hvilke konsolideringer eller samarbeidsforpliktelser museet kommer til å gå inn i. Dette vil likevel uansett ikke rokke ved museets rolle som ivaretaker av nasjonale oppgaver.

For å komme museets mange ønsker om framtidig og fortsatt økt virksomhet i møte, arbeider Ringve (i samarbeid med Ringve Botaniske hage) med konkrete planer om en utvidelse av bygningsmassen. Siden lystgården utgjør et svært sårbart og delvis fredet bygningsmiljø, må dette skje med skånsom hånd – fortrinnsvis øst for nåværende driftsbygning. Planene omfatter lokaler for skiftende utstillinger, bedre publikumsmottak og publikumsarealer, samt rom for formidling og undervisning. Det er per i dag vanskelig å estimere når et nybygg vil stå ferdig.

I november 2005 gikk Stortinget inn for opprettelsen av et ”Opplevelsessenter for pop og rock” lagt til Trondheim, med Ringve som administrator og aktiv samarbeidspartner, bl.a. i styringsgruppen for prosjektet. I mai inneværende år ble prosjektleder for senteret tilsatt av Kultur- og kirke departementet. Siden 1. august har prosjektleder hatt arbeidsplass på Ringve. Hvordan senteret i sin endelige form skal knyttes til museet, er ikke avklart, men det skal fysisk ikke ligge på Ringve. Hvor det nye ”museet” skal lokaliseres er fortsatt under utredning og det burde finnes gode argument for tett samarbeid knyttet opp mot fagmiljøene innenfor NTNU.

I et internasjonalt perspektiv blir museene i alt større grad tildelt rollen som ”læresteder”, der det samtidig kreves at samlinger og gjenstander alt mer gjøres tilgjengelige for publikum. Myndighetene har i lang tid poengtert museene som kunnskapsformidlere for barn og unge, samtidig som vi ser hvordan ”aktive pensjonister” blir en alt viktigere gruppe. De har tid, interesse og er ressurssterke. En rekke museer internasjonalt utarbeider spesielle seniortiltak, kunnskapsprogram og foredragsserier for denne gruppen.

P.g.a. av sin egenart, har den gjenstandsbaserte forskningen vært viktig ved museene. Men de forventes også å skulle bære opp den del av den immaterielle kulturarven som er gitt oss i form av språk, seremonier, sangtradisjoner osv. Det er ytterst viktig at Ringve som institusjon i framtiden, i enda høyere grad enn i dag, skal være i stand til å initiere og drive forskningsprosjekt både i et globalt og et nasjonalt perspektiv, ikke minst innenfor feltet teknologi og samtidsforskning og samtidsdokumentasjon. Mot denne bakgrunnen er ulike samarbeidsformer med NTNU, i første rekke med institutt for musikk, men også i en tverrvitenskapelig ”setting”, av stor betydning for museet.

Ringve tar mål av seg fortsatt å være en kulturell og sosial møteplass og en dialoginstitusjon som kan fungere som en brobygger inn mot for eksempel NTNU, siden Ringve som museum, til forskjell fra mange andre institusjoner kan vise og forklare kulturforandringer over et langt tidsperspektiv. Det er museenes plikt og oppgave å fungere som samfunnskommentatorer, ikke minst fordi de ivaretar det historiske perspektivet. Museene skal ikke bare observere kunnskap og kultur, men også bidra til å skape kultur.

4.8 Utvikling av NTNU-intensive byområder utenfor hovedcampusene

Kalvskinnet-bydelen for kunnskapsbaserte opplevelser:

I 2026 er Kalvskinnet blitt en profilert bydel og et vindu for NTNU først og fremst fordi en rekke kunnskaps- og opplevelsesaktiviteter sammen med deler av NTNUs informasjonsvirksomhet er lokalisert hit. Bydelen er blitt et område hvor NTNU kan tilby kreative omgivelser bl.a. gjennom gammel og ny arkitektur, attraktive grøntarealer, mat i museets kafé/restaurant og spennende innkjøpsmuligheter i en velassortert museumsbutikk. På Kalvskinnet vil publikum oppleve engasjerende og kunnskapsbaserte utstillinger i et nyskapende samspill med andre formidlingsopplevelser i og utenfor museumsområdet.

Et senter for kunstbaserte opplevelser – et sted i aksen Gløshaugen-Midtbyen.

Gjennom et slikt senter kan en skape nærhet mellom de ulike virksomhetene innenfor de arkitektur- og kunstfaglige miljøene ved NTNU. Institutt for musikk har for eksempel ansvar for en vitenskapelig virksomhet innenfor områdene musikk, dans og musikkteknologi. Denne virksomheten er avhengig av faglig og fysisk nærhet til andre vitenskapelige NTNU-miljøer. I forhold til de miljøer som er representert i utredningsgruppen ligger det et særskilt potensial for samkjøring, synergi og nytenking, også innenfor det vitenskapelige feltet. Realiseringen av dette forutsetter geografisk nærhet i Trondheim by.

Samtidig har Institutt for musikk en omfattende formidlingsvirksomhet knyttet til byens musikk- og kulturliv. Instituttet har egne konsertlokaler i Olavskvartalet (Kammersalen og Orgelsalen), og også Vår Frue kirke og Jazzklubbens lokale benyttes jevnlig. I tillegg benyttes Olavshallens ulike saler, Bibliotekets rådsal, Dokkhuset, Trøndelag Teater, byens øvrige kirker og musikkscener. Ved instituttets engasjement i ulike festivaler benyttes flere av byens arenaer på samme tid. Bruken av ulike lokaliteter avspeiler både instituttets faglige aktivitet innenfor et spekter av musikalske genre og den rolle instituttets formidlingsaspekt spiller i forhold til Trondheims kulturliv. På samme måte legger fagmiljøene ved Arkitekt, Billedkunst og Vitenskapsmuseet stor vekt på at formidling og samfunnsdialog også kan finne på lang rekke møteplasser både innefor og utenfor NTNUs egne arealer.

Ringve museum har i tillegg til presentasjonen av sine faste samlinger og tematiserte utstillinger en konsertsal med varierte tilbud for både barn og voksne. I forbindelse med

dagens museumsvirksomhet er *hotspot* et viktig begrep. En hotspot-utstilling er en liten, kortvarig installasjon som belyser og diskuterer et aktuelt tema. Den lages på kort varsel, med enkle virkemidler for å skape dialog og sette i gang bevisstgjøringsprosesser, både blant ansatte og blant publikum. Ideen kommer fra Sverige, særlig Malmö Museer, som har laget hotspots om brennbare temaer som æresdrap, incest og nazisme. Flere norske museer (bl.a. Vitenskapsmuseet) og bibliotek har produsert hotspots de senere årene. Denne type formidlingsvirksomhet ligger godt til rette for samarbeid mellom utredningsgruppens miljøer.

Ellers bør prosjektet "*Kulturbunker Dora*" og ABM-senter (arkiv, bibliotek og museum) Dora, i regi av Trondheim Kommune og Sør-Trøndelag fylkeskommune, nevnes i denne sammenheng. Dette prosjektet tar mål av seg til å utvikle Dora som arena for tverrfaglig integrasjon mellom regionens arkiv, bibliotek og museumsinstitusjoner og som lokalitet for ulike kulturelle aktiviteter som utstillinger, konserter, installasjoner etc. Statsarkivet, Trondheim Byarkiv, Universitetsbiblioteket og Interkommunalt arkiv er allerede tungt representert på Dora og flere museer leier magasinplass i anlegget. I planene inngår også opprettelsen av en ny kunsthall. I tillegg har plasseringen av opplevelsessenteret for pop og rock vært knyttet til Dora. Prosjektet skal også ses i sammenheng med den byplanmessige utviklingen av Østbyen og Nyhavnaområdet. Gjennom å tilføre det en så markant kulturinstitusjon som et ABM-senter, vil det gjøre området mer attraktivt og bidra til å sette et positivt preg på bydelen.

Behovet for et mangfold av arenaer

Samtidig som de institusjonene utredningsgruppen omfatter alltid vil fortsette sin individuelle virksomhet på egne, faglige premisser, ser enkeltinstitusjonene det slik at det også ligger det store muligheter i tematisk-strukturelle samkjøringer samt i utviklingen av nye, tverrestetiske prosjekter – både i forhold til vitenskap, kunstnerisk virksomhet og formidling. Tematisk baserte prosjekter kan fordeles på ulike av byens arenaer, men de også kan samles innenfor et mer avgrenset område. Både museer og framtidige samlokaliseringer kan representere denne type områder. Dokkhuset i Nedre Elvehavn har et flerbrukspotensiale i NTNU-regi, og peker seg derfor ut i forhold til mer konsentrerte satsinger. Huset kan imidlertid ikke tilfredsstille de omfattende behov for formidlingsarenaer som f.eks. Institutt for musikk har. Her kreves det et nytt, spesialtilpasset bygg for både vitenskapelig og kunstnerisk virksomhet.

4.9 Øvrige sentrumsnære NTNU-virksomheter

Gruppen har ikke hatt en tilstrekkelig bred sammensetning til å kunne gi en full drøfting av de følgende foreslåtte etableringer av NTNU-virksomhet i/nær sentrum. Fra vårt ståsted ser vi mange positive utviklingsmuligheter ved slike etableringer, deriblant også mange fordeler ved at enkelte av disse etableringene legges nært opp mot arbeidsgruppens lokaler og arenaer.

- Erkebispegården som representasjonslokale for NTNU
Framheve NTNU som en ærverdig og historisk del av en ærverdig og historisk by. Vi mener at forståelsen av NTNUs nasjonale oppgave styrkes ved å knytte denne til Trondheims historiske rolle.
- Etter- og videreutdanningssenter
Mange deltagere på Etter- og videreutdanningskurs er tilreisende og forventer kanskje å få se noe av byen som del av oppholdet her – ikke bare sen kveldstid, men også i pauser etc. De fleste av disse vil se kvalitetene ved et sentrumsnært Etter- og videreutdanningssenter.
- Innovation Village/IdeCultCity

For mange innovatører vil en tett plassering mot de estetiske fagene kunne være av stor verdi. Likeså en plassering som styrker samfunnsdialogen.

- Tverrfaglighetens hus
Et sted hvor tverrfaglige prosjekt kan utvikles med basis i god samfunnsdialog og / eller med formidling som mål. De praktisk-estetiske fagene vil – gjennom sin tverrfaglige karakter, ved sin synlighet og sitt formidlingspotensiale – utgjøre en ressurs for virksomheten i Tverrfaglighetens hus
- Fakultetenes hus
Et sted hvor deler av NTNUs fagmiljø på temporær basis kan drive egenformidlig og/eller utvikle samfunnskontakt. Deler av virksomheten til Faros vil også med fordel kunne legges til Fakultetenes Hus eller Tverrfaglighetens hus.
- Kunsthall/kunstsamling
Kunsthvet i Trondheim er inne i en interessant utvikling, og virksomheten ved KiT spiller en viktig rolle i denne sammenheng. Det er likevel slik at virksomheten er kritisk liten i forhold Oslo og Bergen hvor våre konkurrenter er plassert. En kunsthall vil styrke både NTNUs virksomhet og virksomheten i byen som sådan.

Arbeidsgruppen har også diskutert andre sentrumsrelaterte tiltak som vil underbygge og dra nytte av en sentrumsnær plassering av flere NTNU-aktiviteter. Vi har ikke funnet tid til å gå videre inn på hvordan disse kan og bør videreutvikles. Potensialet i slike tiltak bør imidlertid være åpenbart for et universitet som ønsker å bli internasjonalt framragende. Eksempler er

- Hot spots
- Utvikling av flere populærvitenskapelige tiltak som lørdagsuniversitetet
- Dokkhuset
- Vitenssenteret
- Performances
- Installasjoner
- 1:1 bygging
- Trondheimsbiennalen

5 KONKLUSJONER OG PRIORITERINGER

Arbeidsgruppen har lagt vekt på utviklingen av NTNU som et internasjonalt ledende breddeuniversitet i 2026, der universitetet utvikles i samspill og samhandling med Trondheim som studentby, som arena for kunnskaps- og kulturformidling og for samarbeid om næringslivs- og samfunnsutvikling.

Vi foreslår å videreutvikle NTNU som et åpent bynært universitet, lokalisert på de to hovedområdene Gløshaugen og Dragvoll, men med enheter og arenaer for ulike fagmiljø og aktiviteter i regi av NTNU integrert med byen. Arbeidsgruppen har hatt fokus på utvikling av arenaer for tverrfaglige aktiviteter både innen undervisning, forskning og formidling, men poengterer viktigheten av nødvendig videreutvikling av sterke fagmiljø innen kunst, arkitektur, musikk og arkeologi, og for kunnskapsformidling knyttet til NTNUs samfunnsoppgaver.

Arbeidsgruppen påpeker at eksisterende lokaler og bygninger for våre aktiviteter i dag ikke tilfredsstillende de behov og krav som trengs for å nå målene for NTNU Internasjonalt fremragende i 2020.

NTNU trenger flere arenaer for samhandling med byen, fordi:

- et byintegrert universitet trengs for å videreutvikle NTNU som en studie- og arbeidsplass som kan rekruttere internasjonale studenter og forskere
- studieprogram og forskning for kunsthøgskolen, arkitektur og museum er basert på – og avhengig av – et samspill med samfunnet og byen med de sosiale og kulturelle interaksjonen som er nødvendige for utvikling av alle fagområder.
- synliggjøring og formidling av NTNU må skje utenfor de akademiske og teknologiske høyborgene

5.1 CAMPUSUTVIKLINGSTILTAK

Som grunnlag for våre forslag og prioriteringer for campusutviklingstiltak ligger følgende:

Studentvekst - 2026

Alt I: Demografisk vekst (11%) eller lavere, dreining mot større andel studenter på masternivå. Fra 60/40 til 50/50.

Alt II: Inntil 30 % vekst. Økning på masternivå basert på allerede iverksatte tverrfaglige masterstudium (Fysisk planlegging og Eiendomsutvikling og -forvaltning) og nye internasjonale MA og joint degrees.

Alternativ II er basis for våre forslag til campusutviklingstiltak.

Rombehov: areal og kvaliteter

- Musikk har i dag lokaler både på Dragvoll og i leide lokaler i Olavskvartalet med tilknyttede lokaler. Lokalene er ikke tilfredsstillende teknisk og funksjonelt som læringsareal, og fagmiljøer ønsker en samling av aktivitetene nær byen. I dag disponerer de samlet ca. 6000m² fordelt mellom Olavskvartalet/Dragvoll, men de ser behov for opp mot 10 000m².
- Arkitektur har ikke tilfredsstillende lokaler i dag for den undervisningsformen vi bruker, og det læringsmiljøet vi ser behovet for å utvikle mot 2026. Fakultetet har i

dag for lite arealer til igangsatte tverrfaglige 2-årige masterprogram, og mangler arealer for en studentvekst på inntil 30 % ved utvikling av masterprogrammene. Fakultetet disponerer med kontorer og studios samlet ca. 9500m₂ (eks fellesarealer) fordelt i S1 og mellombygget i sentralbyggkomplekset.

- KiT – Kunstakademiet i Trondheim med studieprogrammene i BA og MA i billedkunst har i dag gode lokaler i Industribygget i Innherredsveien. KiT har behov robuste arealer med stor takhøyde (store volum) for studio for studenter og ansatte. Det tidligere industribygget har disse kvalitetene som gir basis for en skapende og kreativ miljø. KiT disponerer i dag ca. 6000m₂. Eksisterende leiekontrakt løper til 2012.

5.2 Prioriteringer

NTNU bør videreutvikle samhandling og samspill med byen med to hovedarenaer for kultur- og kunnskapsformidling:

- Området Solsiden/Nedre Elvehavn som en arena for kunstfaglige aktiviteter, utstillinger, events og annen kulturformidling
- Området Kalvskinnet som et senter for kunnskapsbaserte opplevelser og formidling av teknologi, natur- og kulturhistorisk forskning

Arbeidsgruppen foreslår følgende prioriterte tiltak innen en tidsramme på inntil 10 år:

1. Utvikling og realisering av ”Prosjekt KAM – Kunst, arkitektur og musikk”

”Prosjekt KAM – Kunst, arkitektur og musikk” er et forslag om å videreutvikle NTNUs samhandling med byen gjennom samlokalisering av våre kunstfaglige utdanninger i eller i nærheten av Midtbyen.

”Prosjekt KAM” er i en tidlig utredningsfase, og arbeidsgruppen vil presisere at dette kan dreie seg om flere alternativ:

1 a. Samlokalisering av Institutt for musikk (IM)

IM relokaliseres til nye lokaler. KIT i eksisterende lokaler i Innherredsveien, evt relokalisert fra 2012. Arkitektur og tilknyttede studieprogram fortsatt i vesentlig ombygde eksisterende lokaler eller relokalisert på Gløshaugen.

1 b. Samlokalisering av Institutt for musikk (IM) og Kunstakademiet i Trondheim (KIT).

IM og KIT samlokaliseres i perioden fram til 2012. Samlokalisering kan skje i ombygde eller nye lokaler. Arkitektur og tilknyttede studieprogram fortsatt i vesentlig ombygde eksisterende lokaler eller relokalisert på Gløshaugen.

Grov vurdering tilsier et arealbehov på KiT/IM 16000 m² og ARK 14000 m².

1 c. Samlokalisering av Institutt for musikk (IM) og samlokalisering av KiT/Arkitektur

Samlokalisering kan skje i ombygde eller nye lokaler. KiT/Arkitektur samlokaliseres i perioden fram til 2012.

Grov vurdering tilsier et arealbehov på IM 10000 m² og KiT/ARK 20000 m².

1 d. Samlokalisering av IM, KIT og Arkitektur.

Samling av kunstfagene og arkitektur gjennom relokalisering til en eller flere tilknyttede bygninger i eller nærheten av Midtbyen. Dette kan gjøres ved samling i transformasjon og tilpassninger av eksisterende bygninger, transformasjon av eksisterende bygninger kombinert med nybygg eller et komplett nybygg.
Grove vurderinger tilsier et arealbehov på 30000 m².

NB! Arealvurderingene må kvalitetssikres, spesielt med hensyn på auditorier og andre fellesarealer siden det er usikkerhet i tallmaterialet for eksisterende arealer.

2. Utvikling og realisering av "Prosjekt nye VM".

Realisering av "Prosjekt nye VM" med etablering av nye arealer/lokaler for temporære utstillinger/vandretstillinger, nye basisutstillinger, læringsarealer (for skoleverket), kafé, butikk, publikumsservice og økt tilgjengelighet.

5.3 Prosessen videre

Arbeidsgruppen har foreslått campusutviklingstiltak basert på en vekst på inntil 30 % med hovedsak økning av etablerte og nye masterstudium. Det er også skissert et mulig alternativ med moderat vekst på 11 % eller lavere, med dreining mot større andel på masternivå.

Vår anbefaling om "*Prosjekt KAM – Kunst, arkitektur og musikk*" må utredes videre. Denne utredningen må omfatte:

- En nærmere analyse av dagens situasjon med hensyn på arealbruk, løsninger og kvaliteter.
- Vurdere å trekke inn andre fagmiljøer med tilsvarende behov for samhandling med byen
- Klarlegge/dimensjonere av arealbehov, tekniske og funksjonelle krav til lokaler og bygninger.
- Vurdere muligheter for ombygging av eksisterende lokaler, med eventuell relokalisering av deler av virksomheten.
- Vurdere mulighet for lokaliseringer for et nytt bygg eller ombygging av eksisterende ved eller innen områdene Kalvskinnet og Elvehavna.
- Økonomiske vurderinger av ulike alternativ knyttet til avslutning av eksisterende leiekontrakter og bruk av internleiemodell for NTNU.

Gruppen påpeker også at det vil trenge en grundig medvirkningsprosess med diskusjoner i fagmiljøene av alternativene med relokalisering og samlokalisering for kunstfagene ved NTNU.

"*Prosjekt KAM – Kunst, arkitektur og musikk*" kan tilpasses både vekstalternativ I og II. Alternativ I kan omfatte en samlokalisering av musikk og billedkunst mens alternativ II tar med hele Fakultet for arkitektur og billedkunst.

Denne utredningen bør gjøres som en del av det videre arbeidet mot KS1 grunnlaget som skal være ferdig våren 2007.

Relokalisering slik det skisseres i alternativ 1 c vil frigi arealer både ved Dragvoll og på Gløshaugen. Forslaget må derfor vurderes opp mot campusutviklingstiltak for Dragvoll og Gløshaugen.

Forslagene må også sees i sammenheng med planene for et læringscenter og planene for Innovation Village og Tverrfaglighetens hus.

Arbeidsgruppen anbefaler også at arbeidet med tiltaket "*Prosjekt nye VM*" videreføres ut fra de planene som allerede er utarbeidet. Målet med prosjektet er å samlokalisere ulike forsknings – og formidlingsmiljø som det er naturlig for vitenskapsmuseet å samarbeide med. Vitenskapsmuseet har utarbeidet planer for prosjektet som samlet omfatter opp mot 10.000m₂ dersom en kan få til en samlokalisering med forskningsmiljøene NINA og NIKU.

Prosjektet "*Prosjekt nye VM*" bør vurderes inn mot de samlede planene for campusutvikling NTNU. Delen av prosjektet kan trolig realiseres utenom de tiltakene som vil inngå som del av KS1 utredningen.

Uavhengig av de tiltakene som vil inngå i KS1 utredningen, er det behov for en del strakstiltak for å utbedre vesentlige mangler ved situasjonen i dag både ved Institutt for musikk og ved Fakultet for arkitektur og billedkunst. Dette er tiltak som er tidligere innsendt som forslag og behov til Tekniske avdeling NTNU.

VEDLEGG:

Vedlegg 1: Museumsstatistikk

Besøkstall og regionale trender

Museumsstatistikken for 2005 (SSB 2005) viser at musene hadde 9 mill besøk. Det er en økning på rundt regnet 0,5 mill siden i fjor.

Generelt er trenden for museumsbesøk (alle kategorier) klart stigende de siste 5 årene: I 2001 var besøkstallet 6,6 mill (Statistikk for bibliotek og museum 2004).

Nest etter Oslo er Hordaland og Sør-Trøndelag de fylkene hvor flest går på museum: I Oslo var det samlede besøkstallet i 2005 ca 3,5 mill, i Sør-Trøndelag 833.000. I Sør og Nord-Trøndelag til sammen besøkte 1,1 mill publikummere museene (SSB 2005).

Sør- og Nord-Trøndelag hadde til sammen 12% av det samlede museumsbesøket i Norge i 2005 (SSB 2005). Sør-Trøndelag fylke alene sto for 9,3% av det totale museumsbesøket. Bare Oslo og Hordaland ligger høyere (38,8 og 9,7%)

Statistikken viser mao at Midt-Norge er blant de mest dynamiske landsdelene når det gjelder museumsbesøk. NTNU Vitenskapsmuseet hadde i 2005 ca 55.000 publikumsbesøk (på Kalvskinnet). Det utgjør ca 5% av markedet. Det er fullt ut mulig i lys av statistikken og den positive trendutviklingen å tenke seg en fordobling av dette tallet fram mot 20105 og en tredobling fram mot 2026.

Et av landets mest besøkte museer et Kulturhistorisk Museum, Universitetet i Oslo, med 471 277 besøkende (Museumsstatistikken 2004), hvilket representerer ca 13% av det totale antall museumsbesøkende i Oslo. Det høye besøkstallet skyldes bla at besøkstallet for Vikingskipshallen er innregnet. Vikingskipshallen er blant Norges mest besøkte turistmål, med spektakulære utstillingsobjekter i verdensklasse. Dette indikerer hva som trekker publikum og og betydningen av en sentral geografisk beliggenhet i landet.

I Sør Trøndelag har Nidarosdomen en enda mer dominerende posisjon: Det er fylkets mest besøkte "museum" med 410.00 besøkende i 2005, hvilket utgjør godt 37% av alle museumsbesøk i fylket. Også her gjelder det at sentral geografisk plassering i landsdelen og et unikt kunst-/arkitekturobjekt i internasjonal klasse kan forklare det relativt sett høye besøkstallet.

Trender i besøksprofilen

En viktig trend mht besøksprofilen, er at det er en *tydelig vekst i antallet enkeltbesøk i forhold til gruppebesøk* fra 2004 til 2005 (SSB 2005). Dette kan bl.a. tyde på at museumsbesøk i mindre grad enn tidligere trenger "trekkraft" fra organisert virksomhet, obligatoriske skolebesøk og lignende. Folk går nå mer på musem "av egen kraft og vilje"!

Statistikken viser også en tendens til at publikum besøker museene flere ganger i løpet av et år enn tidligere. Også det er en positiv trend som kan skyldes bl.a. at museene nå mer enn tidligere makter å skape variasjon og aktualitet i utstillings- og formidlingstilbudene.

Det er publikum både med kort og lang universitetsutdannelse som gikk mest på museer i 2005. 65% av de som besøkte museer i 2005 hadde høyere universitetsutdannelse, mens 38% ikke hadde utdanning ut over videregående skole. Det viser at utdanningsnivå i noen grad er avgjørende, men ikke *altavgjørende*, og at det ligger en stor utfordring (og et stort publikumspotensiale) i å trekke publikum med et lavt/lavere utdanningsnivå.

Det er litt flere menn (47%) enn kvinner (40%) som går på museer. Aldersfordelingen viser at det er aldersgruppen 9-15 år som gikk mest på museum i 2005 (57%), men en stor del av disse besøker museene som ledd i den obligatoriske undervisningen ved skolene. 31% av de besøkende var pensjonister (aldergruppen 67-79 år). Også her er det et potensial som museene bør utnytte i årene som kommer.

Museumstyper

76% av alle museer er kulturhistoriske museer. Det er også de som trekker mest publikum, med 65% av alle besøk. De naturhistoriske museene utgjør bare 3% av det samlede antall museumsinstitusjoner i landet, men står allikevel for 10% av besøkstallet.

Museenes plass i et samlet kulturtilbud

I 2005 er det registrert ca *12 mill kinobesøk* (SSB 2005). Sammenlignet med antallet museumsbesøk i samme år (altså ca 9 mill), er det ingen rimelig relasjon mellom den tid og spalteplass som omtaler kinoforestillinger mv i forhold til det som skjer på museene. Det tyder bl.a på at museene må være flinkere til å markedsføre sine tilbud i massemedia og være med på å skape en generell interesse for sektoren i det offentlige rommet, blant politikere og folk flest.

I 2005 gikk *1,6 mill tilskuere å så de norske tippeligakampene*. Det utgjør knapt 18% av det samlede antall publikumsbesøk på museer samme år. Mens antall mennesker som gikk å så på en museumsutstilling i Sør-Trøndelag i 2005 var over 800.000 (se ovenfor), var det 228.136 som så Rosenborgs kamper (jfr Norsk Internasjonal Fotballstatistikk). Mao, for hver tilskuer som så Rosenborgs kamper, valgte 4 andre å gå på museer. Heller ikke her er det samsvar mellom den massmediale oppmerksomheten og den faktiske interessen blant folk.

Vedlegg 2: ”Campus Kalvskinnet”

En styrking av VMs miljøforskningsprofil, den allmennrettede forskningsformidlingen, nærheten til publikum, offentlighet, andre kulturinstitusjoner og samhandlingsmulighetene med byen generelt er de viktigste argumentene for tiltaket ”*Campus Kalvskinnet*”. Målet med dette prosjektet er å samlokalisere ulike forsknings- og formidlingsmiljøer som det er naturlig og nødvendig for VM å samarbeide med for å kunne realisere målbildet:

- 1) VM ønsker å styrke *miljøforskning og tverrfaglig virksomhet* mellom de natur- og kulturhistoriske forskningsmiljøene ved VM En samlokalisering med forskningsmiljøene på NINA (og NIKU) vil bidra til dette. Fra før er VM vertsinstitusjon for Artsdatabanken . Det er innledet et samarbeide med NINA som tar sikte på en mulig samlokalisering på museumsområdet innen 2009. Arealbehovet er ca 6000m² . En skisseplan for prosjektet er utarbeidet av arkitektkontoret Bark v/Gunnar Stenberg sept 06.

- 2) VM er tildelt et strategisk ansvar for å ”styrke interessen for og kunnskapen om teknologi og naturvitenskap”. VM må styrke sin kompetanse på dette feltet og har derfor innledet et samarbeid med henblikk på en mulig samlokalisering med Vitensenteret snarest. Arealbehov ca 3000m². En skisseplan for prosjektet er utarbeidet av arkitektkontoret Bark v/Gunnar Stenberg Sept 06.
- 3) Formidlingsprosjektet ”Nye VM” vil utvikle arealene V for Gunnerusgaten til publikumsarealer m/ utstillinger, servicearealer, kafe og butikk, mens området Ø for Gunnerusgaten vil være forbeholdt administrasjonslokaler, magasin og laboratorier. Gunnerusgaten er nedprioritert til gang-/sykkelsti. Området mellom Gunnerushuset og Schønninghuset vil bli gjenstand for en plassutvikling. Området S for Schønninghuset vil bebygges for å gi plass til NINA. I dette området vil også Vitensenteret kunne etablere seg. Bakgården i Gunnerushuset skal overbygges med et glasstak som vil utvide museet med ca 600 m² for temporære utstillinger. Grøntområdet mellom Gunnerushuset og Suhmhuset vil være forbeholdt ulike publikumsaktiviteter, parkområde samt et lite bygg for informasjon om områdets virksomhet. Området S for Suhmhuset er nå parkeringsplass og vegareal (Elvegt. Disse elementene er i bydelsplanen som er vedtatt (2005) for Kalvskinnet nedlegges, og området utlegges til grøntarealer. På den måten vil hele museumsområdet arronderes av grønne, rekreative arealer.
- 4) Det passer fint inn i disse planene at *Gunnerusbiblioteket* har fremskredne planer om å flytte hovedinngangen fra V- til Ø-siden av bygget, inn mot museumsområdet. Dette vil bidra til å styrke den fysiske strukturen i området og være et verdifullt bidrag til å utvikle denne delen av Kalvskinnet som et sted for kunnskapsinnhenting, opplevelser og rekreasjon med basis i NTNUs virksomhet.

Vedlegg 3: Status i dag - arealer

Institutt for musikk

Eksempel på fagtilbud som inkluderer NTNU-studenter utenfor Institutt for musikk fagspesifikke bachelor- og masterprogrammer:

”Musikk i mediealderen” (15 p) er et tilbud institutt for musikk har utviklet dels med henblikk på studenter i medievitenskap og dels for studenter med generell interesse for mediealderen som musikkhistorisk epoke. Tilbudet har vist seg å samle studenter fra både Dragvoll, Olavskvartalet og Gløshaugen. Bred interesse blant NTNUs studenter har også faget ”Musikk og globalisering”, et 15p-emne som føyer seg inn i ett av NTNUs tematiske satsningsområder. *Musikkteknologi* er et relativt nyetablert studieprogram som omfatter både bachelor- og mastergradsnivå. Programmet er adgangsbegrenset, men enkeltkomponenter i fagområdet bør etter hvert kunne vurderes tilpasset og åpnet for bredere studenttilgang, bl.a. fra teknologimiljøet på Gløshaugen.

Dragvoll hus 2/nivå 4 – Musikkvitenskap.

Instituttets lokaler ligger i hus 2 som er den eldste delen av komplekset. Det ble ikke investert i ekstra lydisolasjon av lokalene ved utbyggingen noe som har ført til mange problemer gjennom årene. Det er lydproblemer innad mellom de forskjellige rom, men også ut i gata, opp til nivå 5 og ned til auditoriene på nivå 3. Lærerkontorenes utforming og plassering er bra. Studentlokalene/øverom med vinduer ut mot gata er ikke tilfredsstillende. Den lange gang gir dårlige muligheter for godt arbeids- og studiemiljø. At lokaler for musikkstudier, deriblant et lydstudio, er bygget uten å ivareta isolasjonskrav er mer enn merkelig. Instituttet disponerer i tillegg det gamle garderobebygg der det er tre rom med mulighet for samspill med høyt lydnivå uten å forstyrre annen aktivitet.

Undervisning i større grupper foregår i fellesauditoriene på Dragvoll. Det er i dag mangel på grupperom og kollokvierom.

Dragvoll hus 2/nivå 2 - Dansevitenskap.

Rådet for folkemusikk og folkedans (RFF) er lokalisert på kjellernivå i hus 2. Rådet har en selvstendig stilling i forhold til NTNU men har ansvar for studieprogrammet i dansevitenskap. De av RFFs kontorer som har vindusplass fungerer tilfredsstillende, men lokalene er altfor små for virksomheten. Det er prekær mangel på arbeidsplasser og plass til samlingene. Pr i dag er en del arbeidsplasser plassert i rom uten tilgang til dagslys.

Musikkteknologi. Dette tverrfaglige studieprogram har undervisning på Dragvoll, Gløshaugen, på Ringve og i Olavskvartalet. Fagets lokaler består kun av en liten lab (6 arbeidsplasser) samt noe tilgang til opptaksstudio i Olavskvartalet. Instituttet må leie ekstern studiotilgang for undervisning. Det er ingen egne lokaler der ansatte og studenter kan ha arbeidsplasser og tilhold. Olavskvartalet har heller ikke lesesal. Det er derfor et umiddelbart og prekært behov å skaffe musikkteknologi egne lokaler. Det jobbes med å få Kjøpmannsgata 46 til dette behovet (ca 600 kvm netto). Tidligst klart høst 2007.

Utøvende musikk:

Utøvende musikk holder til i leide lokaler (tre utleiere) i Trondheim sentrum.

Olavskvartalet (leid av kommunen)

Instituttets lokaler i Olavskvartalet ligger i 4, 5, og 6 etg. samt i kjelleren. Bygget ble innflyttet på slutten av 80 tallet. En del av rommene disponeres i sambruk med TKMK, Trondheim kommunale musikk og kulturskole. Lokalene har tilfredsstillende ventilasjon og isolasjon mellom de rom som vender innover mot scenetårn og lysgård (dvs. rom uten vinduer eller vinduer som lar seg åpne). Lærer- og undervisningsrommene er spesialiserte og fungerer godt. Det er bygget et lydstudio i kjelleren, dette er tilstrekkelig ventilert. Arealene er blitt for små for aktiviteten. Det mangler både kontorer, undervisningsrom og studentarbeidsrom (øverom og datasal).

Kjøpmannsgata 42 (leid av Koteng)

Inneholder bibliotek (UBIT, tidligere musikkonservatoriets bibliotek) og kirkemusikkavdeling samt den omtalte musikkteknologilab. Det er inngått leiekontrakt her uten å stille krav til stabil fuktighetsprosent og solavskjerming. Dette gjør at disse våre nyeste lokaler til tider fungerer helt tilfredsstillende. Instituttets nye orgel skal etter planen inn i orgelsalen her ved ferdigstilling i 2008. Lokalene er ellers spesialtilpasset vårt behov.

Krambugt, 12-14 (leid av KLP eiendom)

Innflyttet ca 1994. Gode spesialtilpassede lokaler. Imidlertid er det heller ikke her stabil luftfuktighet noe som medfører at instrumentene sprekker når det er kaldt og tørt ute. Lokalene i bakgården (annekset) har ikke tilfredsstillende brannrømming.

AB-fakultetet

Arealoversikt AB fakultetet					
	Enhet	Lokalisering	Funksjon	Kvalitet	m2BRA
610100-075	Arkitektur	felles Ind.bygget 182	Diplomstudio/galleri KiT		513
610100-301	Arkitektur	felles Hovedbygget	Studio		219
610100-321	Arkitektur	felles SB1	Studio		3 650
610100-322	Arkitektur	felles SB2	Diplomstudio		169
610100-334	Arkitektur	felles Skiboli	Sosialt/Utstilling/seminar		203
610100-358	Arkitektur	felles Høgskoleringen 3	Verksted		1 073
610105-321	Arkitektur	sentralt SB1	Administrasjon		437
611000-321	Arkitektur	SB1	Byggekl. Form&Farge	inkl. atelier	1 227
611500-321	Arkitektur	SB1	Byggekl. Prosj.&Forv.		674
611500-321	Arkitektur	SB2	Byggekl. Prosj.&Forv.		154
612000-321	Arkitektur	SB1	Byform&Planlegging		578
612500-321	Arkitektur	SB1	Byggekl. Hist.&Tekn.		554
	Arkitektur		Delsum faste lokaler		9 451
	Ma FP	H412	Master i Fysisk planlegging		
	Ma BØP	H412	Master i Byøkologisk planl.	isolert	
	Ma E		Master i Eiendomsutvikling		
	EVU		Etter- og videreutdanning		
			Delsum andre leide lokaler		0
613000-075	KiT	Industribygget	Studio, verkst. & Adm?		5 823
613000-075b	KiT	Industribygget	Kunst&Felleskapets rom?		170
	KiT		Delsum faste lokaler		5 993
	AB fakultetet		SUM		15 444
	Tilleggsarealer				
	Bibliotek	KiT			355

VM: Historikk, organisasjonsutvikling og areal.

Vitenskapsmuseet viderefører mer enn 230 års tradisjon i klassiske kultur- og naturhistoriske vitenskaper. Det Trondhjemske Selskab ble stiftet i 1760. Navnet ble senere endret til Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab (DKNVS). Selskabet hadde som ett av sine hovedmål å få etablert et universitet i Norge. I 1874 ble statuttene utvidet til å omfatte drift av et offentlig bibliotek og et antikvarisk og naturhistorisk museum. Målet var fortsatt å bidra til å skape en nasjonal identitet gjennom studier av kultur- og naturhistorie. I 1926 ble DKNVS delt i Akademiet Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab og Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab, Museet. Museet hadde da tre fagavdelinger og biblioteket samlokalisert på Kalvskinnet. I 1951 ble Trondhjem biologiske stasjon innlemmet som en fjerde fagavdeling. Gjennom avtale mellom DKNVS og Staten ble DKNVS, Museet i 1984 en delenhhet av Universitetet i Trondheim under navnet Vitenskapsmuseet. Ved etablering av Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) i 1996 ble Vitenskapsmuseet organisert som en enhet direkte under Kollegiet.

VMs rolle i breddeuniversitetet NTNU

a) Som sentral enhet for allmennrettet forskningsformidling ved NTNU

Med basis i museets samlinger, utstillinger og forskningskompetanse skal Vitenskapsmuseet bidra til å øke innsikten i samspillet mellom kultur, samfunn, natur og teknologisk utvikling i samarbeid med øvrige forskningsmiljøer ved NTNU. VM er en institusjon som skal oppsøkes for informasjon, opplevelse og inspirasjon til kritisk tenkning omkring disse temaene. VM skal bistå andre fagmiljøer ved NTNU med realisering av utstillingsmål gjennom f. eks å la temautstillinger utveksles gjennom universitetsmuseets til enhver tid fungerende samarbeidsorganer og nettverk. VM skal tilby arealer og formidlingskompetanse som gjør det mulig for de øvrige fagmiljøene å drive allmennrettet forskningsformidling gjennom utstillingsmediet. Videre kan VM vinkle deler av formidlingen som tar utgangspunkt i egne fagfelt opp imot teknologirelaterte problemstillinger. Tilnæringer der teknologi settes inn i vide natur- og kulturhistoriske sammenhenger skal synliggjøres som en tydelig del av det nye museet i et eget ”teknologigalleri”.

Som eneste museumsfaglige kompetansemiljø skal VM ha et ledende ansvar i arbeidet med å registrere, sikre og tilgjengeliggjøre NTNUs instrumentsamlinger samt bistå i planleggingen av universitetshistoriske samlinger. VM skal bistå de øvrige miljøene i sammenheng med kuratering av vitenskapelige samlinger, og ha et viktig delansvar for sikring og ivaretaking av NTNUs materielle arv.

b) Som miljø- og kontaktskaper mot samfunnet

Museet forvalter en av landets største vitenskapelige natur- og kulturhistoriske samlinger. I fjor var Vitenskapsmuseets utstillinger besøkt av 55.000 mennesker, hvorav 16.000 var skolebarn. Samlet besøkte omkring 80.000 mennesker museets ulike arrangement. Knappt noen annen enhet ved NTNU har så hyppig og bred kontakt med omverdenen, og i særlig grad med skoleverket, hvor museets utstillinger er velegnet for undervisning innenfor den obligatoriske basisundervisningen i natur- og kulturfagene. Gjennom tallrike oppdrag innenfor natur- og kulturforvaltning har Vitenskapsmuseet dessuten opparbeidet seg en bred og mangeårig kontaktflate mot lokalsamfunn i hele Midt-Norge. Samlet representerer Vitenskapsmuseet både mht beliggenhet, virksomhet og kjennskap i byen en stor ressurs i NTNUs arbeid for økt samfunnskontakt.

c) Som forvaltnings- og utdanningsenhet

VM er gjennom forskriftene til Lov om Kulturminner (1978) tillagt en formell rolle i norsk kulturminneforvaltning, idet museet er ”rette myndighet” mht gjennomføring av arkeologiske undersøkelser i Midt-Norge. VM har dessuten plikt til å motta og oppbevare ”løse kulturminner”. I kraft av disse forvaltningsoppgavene har VM utviklet et langt og omfattende samarbeid med kulturvernmyndighetene, nasjonalt og regionalt. En tilsvarende lovgiving finnes ikke innen naturforvaltningen, men VM har omfattende utredningsoppdrag for f.eks DN og MD.

VM utnytter bevisst og strategisk denne posisjonen i undervisningen, særlig i arkeologistudiet, ved å bringe studentene i nærmere kontakt med yrkeslivet, bl.a. gjennom bl.a. hospiteringsordninger og ved å tilby studenter arbeidslivserfaring gjennom deltakelse i forvaltningsrelatert feltarbeid. Dette har gjort arkeologistudiet ved NTNU til landets mest søkte arkeologistudium. Ved VM ser en for seg en videreutvikling av det profesjonsrettede studiet til et rent profesjonsstudium hvor det utdannes arkeologer med forankring i et forskningsmiljø og innenfor en museal- og forvaltningstradisjon. Det er VMs intensjon at arkeologer som er utdannet ved Vitenskapsmuseet skal ha en dybdekunnskap som setter dem i stand til å vurdere verneverdiene av kulturminner. Arkeologenes yrkesområder ligger i hovedsak innenfor forskning, forvaltning, formidling og samlingsarbeid. Koblingen mellom arkeologistudiet og VMs rolle som forsknings-, forvaltnings- og museal institusjon gir studentene etter uteksaminering, da de har et relativt stort kontaktnett å spille på og som de har kjenneskap til når de skal ut i yrkeslivet. VM ønsker videre å sette studentene i stand til å virke praktisk innenfor et museumsfaglig arbeidsfelt, der allmennrettet forskningsformidling står sentralt. Derfor ønsker VM å etablere undervisning/forskning på området museologi/museumsvitenskap, som er et systematisk studium av det museale virkefelt, historikk og samfunnsoppgaver innenfor profesjonsstudiet. Det er få undervisningstilbud innenfor dette området i landet, og bare på enkeltkursnivå.

For å møte disse ulike utfordringene har VM iverksatt flere langsiktige tiltak som har som mål å gjøre VM til en slagkraftig (miljø)forsknings- og formidlingsinstitusjon for hele NTNU, et sted som angår nye generasjoner, og til å bli et fremtidsrettet museum som kan frontede de oppgaver museet ønsker å aksle med basis i NTNUs overordnede formidlingsstrategier. Prosjektets viktigste hovedkomponenter er:

- 1) Nye utstillings- og servicerealer i Gunnerushuset, kostnad ca 130 mill kr (Plan "Ide 2014 – mot en ny utstillingsvirksomhet")
 - a. Utstillingsarealene økes fra 2.500m² til 3.800m².
 - b. Nytt fleksibelt utstillingsareal 600m².
 - c. Integrerte butikks- og kafeareal.
 - d. Nye gallerier og aktivitetsarenaer: Teknolgalleri, Naturama, Midtnorsk galleri, Byhistorisk galleri samt hands on-aktivitetsarealet "Forskerspiren" og infoarealet "Kunnskapstorget."
- 2) Samlokalisere eksterne forsknings- og formidlingsmiljøer som kan styrke VMs forsknings- og formidlingsvirksomhet (Plan "Campus Kalvskinnet")
- 3) Forsvarlig fysisk sikring samt tilgjengeliggjøring på nett de vitenskapelige samlingene ("Plan Revita")

Kilder

- ”Fremtidens Universitet - Videnindsamling og skitserende programanalyse”, rapport fra Statens Forsknings- og Uddannelsesbygninger (2003)
- ”Kunnskapsbyen Trondheim – universitet og høgstole som katalysator for utvikling” rapport fra Skaarup & Jespersen (2005)
- ”Trondheim 2020 – byen og universitetet” – rapport fra Mats Olson og Skaarup & Jespersen (2005)
- ”IdéCultCity” – forprosjekt, Trondheim kommune (2005)